

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«. — Telefon 25-49. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Inserate in reklamacije sprejema uprava »Domoljuba«. — Telefon 29-92

Čudodelna podoba Marije Pomagaj na evharističnem kongresu

Po odobrenju prevzv. vladike ljubljanskega bo čudodelna slika Marije Pomagaj z Brezja za čas II. evharističnega kongresa za Jugoslavijo prenešana v Ljubljano. Cuvarji slike oo. frančiškani bodo poskrbeli, da se bo prevoz v Ljubljano in povratek na Brezje izvršil z vso dolžno pietetjo. Slika pride v Ljubljano na Vidovdan popoldne. Po želji prevzvišenega bodo župljani onih fara, skozi katere bo slika potovala, skozi svoje vasi spremljali sliko v sprevodih. Vse te župnije bodo tudi še tekom letošnjega leta vrstile Mariji obisk na Brezjah. Od Vidovega dne do 29. junija zjutraj bo ostala slika v ljubljanski stolnici. Dne 29. junija zjutraj ob sedmih pa jo bo mladina v slovesnem sprevodu spremljala na Stadion, kjer bo postavljena na glavni oltar. Čudodelna slika ostane na Stadionu do 30. junija zvečer, ko se bo spet na svečani način vrnila v svoje svetišče na Brezjah.

Vsa triumfalna pot Marije Pomagaj v Ljubljano in njen povratek na Brezje naj izveni posebnost v en sklep: Zadostovati bočemo Mariji za grda bogokletstva in psovke, s katerimi jo Slovenci sramotimo.

Podrobni spored potovanja slike v Ljubljano in povratka na Brezje bomo še objavili.

Marija Pomagaj z Brezja, pod katere zaščito se vrši II. evharistični kongres za Jugoslavijo, bo tako priča vse naše ljubezni in vdanosti Njenemu Sinu v presv. Rešnjem Telesu. Ona, ki je skozi desetletja z materinsko

skrbjo delila našemu narodu dobroto, bo z nami poveljevala slavje Evharističnega Kralja. In naša dolžnost? Le ena je: da s čistimi srci prav vsi prisostvujemo manifestaciji vere in ljubezni na kongresu in s svetimi sklepi postavimo trajne temelje božjemu kraljestvu med nami.

Ob 85 letnici nadškofa dr. Jegliča

Dne 20. maja letos dopolni prevzvišeni škof dr. A. B. Jeglič 85 let svojega življenja. Na pobudo društva »Jeglič« se je v Ljubljani omoval odbor, ki je izdelal program, da se čim slovesneje proslavi ta izredni življenjski jubilej za jugoslovansko državo, za slovenski narod in za ljubljansko škofijo tolikanj zaslužnega vladike. V tem odboru sodelujejo po svojih zastopnikih g. ban dravske banovine, g. ljubljanski mestni načelnik in prevzv. g. ljubljanski škof.

Dne 28. maja ob 14.30 se odpelje nadškof iz Gornjega grada v Ljubljano. Povsod ga verniki pozdravljajo. V Ljubljani bo slovesen sprejem ob 17. Ob 20 bo pred škofijo slavnostna podoknica. Dne 20. maja ob 6.45 zjutraj odide jubilarant iz Ljubljane na Brezje, kjer bo daroval ob 8.30 sv. mašo. 30. maja bo po vseh cerkvah slovesna služba božja z zahvalnico. Prireditelji vabijo vse vernike, oblasti in društva, da sodelujejo pri proslavi našega velikega vladike.

Nekaj politike

Ko smo zadnjič opisovali sedanjí zunanje-politični položaj v Evropi, smo dejali, da je Društvo narodov v veliki meri izgubilo svoj smisel in namen. Dobili smo zopet dva velika tabora, ki si stojita do zob oborožena nasproti, kakor l. 1914, in prežita, kdo bo prvi udaril. Prvi tabor tvorijo Francija, Anglija, Rusija in Italija, drugega pa Nemčija s Poljsko. Na prvega je prislonjena tudi Mala zveza (Jugoslavija, Češkoslovaška in Romunija). Razmerje teh dveh taborov tvori že nekaj časa središče vse velike evropske politike in vse kaže, da bo pri tem ostalo.

Zanimivo je pogledati, kakšno stališče zavzemajo napram opisanemu jedru evropske politike druge države, zlasti Anglija. Angleška je še slej ko prej največja in najmočnejša državna tvorba, kar jih je kdaj svet videl. Zato je važno, če ne odločilno, kaj misli in pravi k temu Anglija. Enega ne smemo pri angleški politiki nikoli pozabiti, da ni namreč nikoli trpela, da bi bil kdo na evropski celini premočan. Ni odnehala prej, da ga je strmo glasila in se pri tem sama okoristila. To se je zgodilo v 17. stol. s Španijo, v 18. stol. z Nizozemsko, v 19. stol. s Francijo in z Rusijo, a v svetovni vojni z Nemčijo. Ker se je po porazu dvignila kot največja sila na evropski celini Francija, je le v skladu z angleško politiko, da je začela, navzlic navideznemu prijateljstvu, metati polena pod noge francoski politiki ter dajati potuho — Nemčiji. Ne gre v račun angleški politiki premočna Francija, zato hoče imeti ob njej okrepljeno Nemčijo, ki naj bi ji tvorila proliutež, a zopet ne premočno, da bi postala nevarna Angliji sami. Odtod tisto stalno nihanje Anglije med Francijo in Nemčijo. Danes podpira to, jutri drugo, nobene pa ne preveč, da se nobena preveč ne okrepi ter ne začne ogrožati angleškega svetovnega gospodarstva. V tem ima angleška politika mirovni značaj, kar je tudi razumljivo, kajti Anglija je predvsem trgovska in industrijska država, a resnično gospodarsko uspevanje je mogoče le v miru. Vsa njena politika ima pa ravno zato še tem večjo veljavo, ker se vse boji njenih neizčrpnihi moči ter bi bil izid morebitne vojne med zgoraj omenjenima taboroma odvisek od tega, na katero stran bi se nagnila Anglija.

Druge važna politična tvorba v Evropi je potem Mala antanta, to je zveza, ki je bila takoj po vojni osnovana med Jugoslavijo, Češkoslovaško in Romunijo. Njen namen je bil prvotno zabraniti povratek Habsburžanov in obnove njihove monarhije, toda polagoma se je njen program še razširil tako, da tvori danes precej važno postavko v evropski politiki.

Kot celota se je Mala zveza naslonila na Francijo, ki je najdoslednejša braniteljica o-

stoječih mirovnih pogodb, na čemer ima Mala zveza največji interes.

Jako važan činitelj evropske politike je tudi Avstrija, čeprav je jako majhna. Šteje dobrih 6 milijonov prebivalcev, toda leži v sredi Evrope. Po vojni se je hotela združiti z Nemčijo, in to vprašanje tvori še danes središče vse njene zunanje politike. Če bi se to izvršilo, bi se Nemčija jako okreplila, česar se boje Francozi, njene meje pa bi se pomaknile skoro do Jadranskega morja, česar se boji Italija, na tretji strani bi pa tako povečana Nemčija kot klesče oklenila Češkoslovaško, česar se ti seveda tudi boje. Razumljivo je tedaj, da bodo napenjale te države vse svoje sile, da ne pride do združitve Avstrije z Nemčijo. Danes je veliko število avstrijskega meščanstva v Hitlerjevem taboru, a eden najbližnjih ciljev Hitlerja je, polastiti se Avstrije. In da Hitler ne ostaja zgolj pri besedah, vidimo vsak dan jasneje.

Tudi nam Slovencem bi vsaka rešitev avstrijskega vprašanja bolj prijala, kot pa združitve Avstrije z Nemčijo. Danes stoje na Karavankah šibki Avstrijci, potem bi pa stala silna Nemčija, ki bi hotela prej ali slej do morja. A pot do morja pelje čez slovensko ozemlje.

Jako prahu v evropski politiki vzbuja že vsa povojna leta tudi Madjarska. Madjari so eden največjih nadutih narodov na svetu, katerim za nobeno ceno ne gre v glavo, da so morali izpustiti iz svojih krempljev obširne in bogate slovaške, jugoslovanske in romunske pokrajine. Imajo pred seboj edini cilj, kako bi jih dobili zopet nazaj, in se zato vežejo z vsemi nasprotniki Čehoslovakov, Rumunov in Jugoslovancev. Od tod njihovo bratstvo z Italijani, Avstrijci, Nemci in Poljaki. Madjari so si znali najti po svetu mnogo prijateljev in zagovornikov, kar jih vzpodbuja k izvalni predznosti napram sosedam. V do gledni dobi ni videti nobenega pomirjenja med nadutimi Madjari ter državami Male antante.

Lansko leto se je zlasti pri nas jako mnogo pisalo o tedaj ustanovljenem »balkanskem sporazumu«, to je o nekaki zvezi med Jugoslavijo, Romunijo, Grčijo in Turčijo. Namen tega sporazuma naj bi bil, izločiti z Balkana stoletno intrigantstvo zapadnih velesil.

Končno imamo v Evropi še dva bloka. Prvi je »baltiški blok« med Litvo, Latvijo in Estonko (sane majhne države), ki ima namen zavarovati po vojni priborjeno svobodo teh držav napram Rusom, Nemcem in Poljakom, ki vsi preže nanje. Drugi je pa blok skandinavskih držav med Dansko, Švedsko in Norveško, ki ima namen zavarovati države, da bi ne bile potegnjene v spredaj opisana nasprotstva med velikimi sovražnimi evropskimi tabori.

Tak je torej pogled na današnje evropsko politiko. Opisali in razložili smo le glavne dogodke zadnjih časov ter medsebojna razmerja posameznih držav in skupin. Ni razvešeljiv ta pogled, še več: naravnost žalosten. Ne bo pa to odveč, ako bomo ob kakoli priliki pregledali nekoliko tudi vzroke tega obupnega stanja ter očitati brezbojni duh, ki je to politiko nujno privedel v njeno današnje obupno stanje. — E.

Skoraj 7 in pol milijona zabeleženih pomorščakov je izvozila v lanskem letu Palestina.

Portugalska vlada je prepovedala delovanje tajne protizidarske družbe »Grande Oriente Lusitano Unido«. Tako je pravil

RAZGLED PO SVETU

Največje letalo na svetu zgorelo

Ruski boljševiki so se ponašali s tem, da so imeli največje letalo na svetu. Po ruskem pisatelju se je imenovalo »Maksim Gorkij«. Letalo je obsegalo 18 razkošnih prostorov. Dolgo je bilo 82 in široko 62 metrov. Ob vsakem sedežu je bil telefon in pisalna mizica. Prostori so bili razdeljeni v tri nadstropja. Čudo tega letala je bila tiskarna in velikanski zvočnik za razširjanje vesti med poletom. Letalo je brez tovora tehtalo 42.000 kg in je vozilo s povprečno hitrostjo 260 km na uro. Imelo je 8 motorjev, od teh 6 v krilih.

Dne 18. maja se je »Maksim Gorkij« vračal s svojega rednega potniškega poleta. Bil je na letališču pri Moskvi že blizu tla, ko je iz dolelej neznanih vzrokov zadelo vanj hitrostjo 450 km na uro rusko vojaško lovsko letalo. Obe letali sta padli na tla. Maksim Gorkij je treščil na leseno stavbo izven letališča, kjer je zgorel in z njim vsa posadka in vsi potniki, po številu 50 ljudi. Radi izgube največjega letala vlada v boljševiški Rusiji velika žalost. Žrtve nesreče so z velikimi svečanstvi pokopali.

Izid volitev v češki parlament

Češkoslovaška je država prave demokracije (ljudovlade). Neobhodno potrebni predpogoji in hkrati najkrepkejša obramba demokracije so volitve. Češkoslovaška ima najmodernejši in najpopolnejši zakon za volitve narodnih poslancev. Poslanci se volijo po splošni, enaki in direktni volilni pravici moških in žensk s tajnim glasovanjem, in sicer na osnovi proporcije.

»BOGOLJUB«

je najlepši slovenski nabožni list s slikami v bakrotisku. Naslov: Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

V nedeljo 19. maja 1935 so se vršile zopet volitve v poslansko zbornico in senat.

Kot najmočnejša stranka iz volitev je izšla Konrad Henleinova sudetska nemška domo-

vinska fronta z en milijon 247.000 glasovi in bo predvidoma v parlamentu med 300 poslanci zasedla 45 do 49 sedežev. Kot druga stranka po moči so dobili češki agrarci 1.176.000 glasov. Ostale nemške stranke so mnogo izgubile. Nemški socialni demokrati so zbrali samo 300 tisoč, nemški krščanski socialci 180.000 glasov in nemški agrarci 148.000 glasov. Od čeških strank so poleg agrarcev izšli kot najmočnejši češki socialni demokrati z 1.065.000 glasovi. Češki narodni socialisti (Benesova stranka) so dobili 755.000 glasov. Šramekova ljudska stranka 657.000 (prej 623.000) glasov, Narodna unija (Hlinka) 480.000 (prej 425.000) glasov, stranka čeških malih obrtnikov 408.000 glasov, češki fašisti so dobili samo 167.000 glasov, komunisti in ostale manjše skupine (Jedje, Poljaki, Madjari) skupaj 800.000 glasov. Volitve so potekle v popolnem redu.

KATOLIŠKA CERKEV

s Razno. Velik film o Sveti deželi pripravila katoliška družba »Luse Christiana«. Naloga tega filma bo, da se seznanijo ves krščanski svet z deželo, kjer se je rodil, umrl in vstal od smrti Jezus Kristus. — Zupan Montreala v Severni Ameriki je posvetil svoje mesto Presvetemu Srcu Jezusovemu. Pri tozadevni slavnosti je bilo navzočih 40.000 vernikov. — O krščanski vzgoji so se te dni posvetovali poljski škofje v Varšavi. Navzočih je bilo 30 visjih cerkvenih dostojanstvenikov. — Mednarodni kongres katoliških zdravnikov se vrši od 30. maja do 2. junija v belgijskem Bruslu. Razpravljali bodo tudi o vlogi zdravnika pri krščanskem preporodu naroda. — Osreduje združenje rezervnih oficirjev v Franciji je sprejelo na zadnjem obnem zboru sklep, po katerem naj bi bilo oficirjem

prepovedano članstvo v francoskih društvih. — V dobrotelne namene zberejo vsak dan Severni Ameriki okrog 400 milijonov dinarjev, to je 140 milijard Din na leto. Kako da leč smo tudi sorazmerno še za njimi!

AVSTRIJA

s Drobili iz Korotana. Za upravitelja piberske dekanije je bil imenovan č. svetnik J. Vintar v Smihelu. Za župnika v St. Lipšu je bil instaliran č. g. J. Pollak. Za provizorja v Pliberku je imenovan č. J. Koglek. — Od 12. do 14. maja je bival v deželi na inšpekcijskem potovanju gen. drž. komisar major Fey. — Prav svečano so praznovali materinski dan letos v Celovcu. Višek prireditve je bilo veliko zborovanje na Dollfusovem trgu, kjer je zbrano množico nagovoril prevz. kneskošof dr. Heftler. — V Borovljah je umrl bivši obč. tajnik Andrej Papp.

RUSIJA

s Ustreljeni, ker so sprejeli pomoč iz tujstva. V Nemčiji vlada veliko razburjenje radi strahovanja ruskih Nemcev po boljševiki v Ukrajini. Razburjenje je tem večje, ker so že pričeli streljati kmete v okolici Odese. Zvedeli smo, da so bili kmetje ustreljeni zato, ker so sprejeli hrano od mednarodnega katoliškega odbora, ki ima sedež na Dunaju in ki mu je pokrovitelj kardinal Innitzer. Ustreljeni kmetje so se nahajali v takem p-

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

Odpremija denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vri vse bančne poste najkulantneje.

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. BELGIJA: No 2004-64 Bruxelles. FRANCIJA: No 1117-94 Paris. HOLANDIJA: No 1438-66 Ned. Vlaar. LUKSEMBURG: No 2067 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice

ložaju, da so morali sprejeti pomoč, sicer bi bili ob življenje. Pričakuje se, da bosta nemška in avstrijska vlada protestirali, posebno radi preganjanja pastorej (protestantskih duhovnikov), ki so bili ustreljeni.

AMERIKA

s To in ono. V Pueblo Colo je umrla Marija Snedec, mati dobro znanega slovenskega zdravnika dr. Jos. Smedeca. Pokojnica je bila doma iz črnomeljke fars. — V Chikagu Ill. je odšla v večnost 36 letna Zora Cerjanec, roj. Janež iz Gorice. — Na Belo nedeljo so imeli v Clevelandu novo sv. mašo kar trije slovenski duhovniki gg. Jožef Celestnik, Maks Sodja in Alojz Baznik. Naj Gospod vse tri obilo blagoslovja v vzvišenem njihovem poklicu! V Bridgeport O. so pokopali Janeza Smrekarja. — V Steelton Pa. sta zapustila solzno dolino Jožef Suklje iz Bušnje vasi pri Metliki in M. Kofalt. — Za župana občine Willard Wis. je bil izvoljen ponovno Jugoslovian Martin Klarič.

VINA dolenska, štajerska in sploh vseh vrst, kupite pri **CENTRALNI VINARNI** v Ljubljani

DROBNE NOVICE

Sovjetsko Rusijo hoče priznati Belgija. Volitve v grški parlament so razpisane za 9. junij.

Francosko-ruski sporazum ni zaključek, temveč šele pričetek sodelovanja obeh držav, je izjavil Litvinov.

4 in pol milijarde Din ponuja Japonska Portugalski za otok Makao. Anglija se razburja.

Začasnega dogovor s Českoslovaško je odobril Vatikan. Zdaj bodo uredili meje škofij.

Francija in Anglija si prizadevata za mirno rešitev italijansko-abesinskega spora.

Skupina japonskih oficirjev pride »služit« v sovjetsko, skupine ruskih častnikov pa v japonsko armado.

Nizozemski prosvetni minister je odstopil, ker je prestopil v katoliško cerkev.

Vsak izvoz srebra je prepovedala italijanska vlada.

Diktaturo, združeno z zakonom o začeti države je dobila kneževina Luksemburg.

750 tisoč naročnikov ima radio v Českoslovaški. Koliko naš?

Večje tajno skladišče orožja je našla zopet na Dunaju policija.

Zobni kamen škoduje!

PROTI ZOBNEMU KAMNU

KAJ JE NOVEGA

Samo dobre volje je treba

Trgovski list priobčuje o našem cestnem vprašanju daljši članek, kjer čitamo tudi sledeče vrstice:

Treba zato, da se že enkrat odločno lotimo cestnega vprašanja, če nečemo, da prespimo vso današnjo dobo. Takoj pa je treba postaviti, da tega vprašanja s samimi krparijami ni mogoče rešiti. Treba je napraviti velik načrt in določiti velike glavne ceste, ki bodo glavne privodnice našega cestnega prometa. Za vso državo je treba določiti te privodnice in za vse banovine.

In tako je zahteva, od katere ni mogoče niti najmanj odstopiti, velika avtomobilska cesta iz Kranjske gore do Ljubljane in naprej do Sušaka, in druga cesta iz Maribora do

Ljubljane. Ti dve glavni cesti za tujski promet s severa do morja ter za blagovni promet k morju in od morja je treba začeti graditi, ker sta za razvoj našega gospodarstva življenjska potreba.

Naj se ne govori, da ni denarja. Če je naša Avstrija denar ne le za elektrifikacijo svojih železnic, temveč tudi za zgraditev modernih avtomobilskih cest, če je naša Českoslovaška možnost, da reši cestno vprašanje, če se pripravi Italija, da zgradi že nove k obstoječim cestam v Alpah, potem se mora najti za ceste potrebni denar tudi v Jugoslaviji. Je to samo stvar dobre volje in nič drugega. Dobre ceste so danes prav tako potrebne kot železnice.

OSEBNE VESTI

d 80 let je dopolnil Ivan Knop iz Maribora, bivši vodja davčnega urada.

d 70 letnice je obhajal katoliški mož Michael Hafner v Ljubljani.

d Diplomoma mestnega častnega člana je izročilo odposlanstvo Banjaluke vojnemu ministru Živkoviću.

DOMAČE NOVICE

d Velika verska akademija srednješolcev se je vršila v nedeljo 19. maja v ljubljanski veliki unionski dvorani. To je bila zopet ena izmed številnih prireditev, ki so se že vršile ali pa se še bodo kot priprava na evharistični kongres v Ljubljani. Ljubljancani, med katerimi so bili številni zastopniki duhovskih in svetnih oblasti, zlasti iz šolskih krogov, so napolnili veliko dvorano. Občinstvo je bilo

v vsakem oziru zelo zadovoljno. Vse točke programa so bile lepo izvajane. Zelo je ugajal verski govor nekega maturanta klasične gimnazije, ki je med drugim povdarjal: Kristus mora zopet postati naša dušna hrana. Z Jezusom Kristusom v sebi in ob sebi lahko mirno gledamo v bodočnost, ker nič tako hudega ne skriva ta svet, česar ne bi mogli zmagati s Kristusovo pomočjo. Obhajalna miza je rodila, rodi in bo rodila junake, ki se ničesar ne boje, ki dosledno ravnajo po svojih katoliških načelih: načela pa zahtevajo od človeka pripravljenost za žrtve. Brez žrtve itak ni nič velikega na svetu, ker le po težavni poti dospemo k zvezdam. Zato je naš trdni sklep in namen čim pogostejše prejemati presveto Evharistijo.

d Predsednik vlade oporeka. Predsednik vlade g. Jevtič je te dni skupini izvoljenih poslancev, ki ga je prišla pozdraviti, izjavil, da so vse vesti o krizi vlade in o kakšni taki in podobni spremembi neresnične.

d Zadnja slana je napravila tudi po nekaterih krajih bivše Štajerske občutno škodo, tako v sadonosnikih, kakor v vinogradih, pa tudi na žitnih poljih, kjer je bilo žito že v klasju. Zlasti v Apaški kotlini je škoda na žitnih poljih velika. Rž je že takrat, ko je

Naša uganka

Izrežite in dobro spravite!

Izrežite in dobro spravite!

ALI STE ŽE PLAČALI NAROČNINO ZA
DOMOLJUBA?

padla slana, bila večinoma v klesanju in vse to mlado klesanje je pomrznilo tako, da je uničeno v Apeški kotlini skoraj 76 odstotkov rti. Stari ljudje pravijo: Toča uniči četrtino, suša polovico, slana pa tri četrtine pridelka.

d Vsakdanji kruh se imenuje neko dobrodelno društvo v Belgradu. Od svoje ustanovitve do danes je razdelilo 731.300 hlebov.

d Dela za nove proge št. Jani-Sevnica, kakor nam poročajo, dobro napredujejo in bo, če pojde vse po sreči, proga še letos izročena prometu.

d Pred državno tožilstvo prihajajo ovadbe proti gostilničarjem, ki so za zadnjih skupščinskih volitev točili gostom razne alkoholne pijače. Proti prizadetim je uvedeno kazensko postopanje v smislu volivnega zakona.

d Po 100 letih največji mras v mesecu maju. Angleški listi poročajo, da že 100 let ne pominjo v majniku tako mraznih dni. Za prihodnje dni obljubljajo sicer toplejše vreme, vendar pa pravijo, da na Angleškem nevarnost pozebe še ni minila.

d Mednarodna cesta Subotica-Novi Sad bo dokončana junija. Sedaj je zaposlenih pri gradnji okrog 1000 delavcev.

d 2000 težkih konj so nakupili turški trgovci v Medjimurju. Štiri do pet let stare konje so plačevali po 3—4000 Din.

d Pevski zbor slovenskih učiteljev, ki šteje 80 pevcev, prireja te dni koncerte v Bolgariji. V korist šolstva bo, če se v bodoče take prireditve vrše o počitnicah.

d Novo jezero? Kakor pripovedujejo planinci, je kakih 40 km od Kalinoviča v Bosni reka Neretva napravila v hribovitim kraju veliko jezero. Računajo, da je novo jezero, nastalo zaradi pomika tal, dolgo okoli 3 km. Posebna komisija proučuje to novo veliko jezero.

d V letošnjem prvem četrtletju je padlo število trgovin v dravski banovini za 217, obratov za 238 in gostilniških obratov za 26.

d V slovenskih rokah. Skupini domačih kapitalistov se je pod vodstvom ravnatelja g. Čeca posrežilo, da je dobila v svoje roke večino delnic delniške družbe »Saturnus« in je s tem tvornica prešla iz nizozemskih v slovenske roke.

d Ljubljanski proračun v znesku 45 milijonov 602.259 Din je ministarstvo odobrilo, ko ga je znižalo skoro za pol milijona dinarjev.

d 2.410.331 Din znaša odobreni občinski proračun mesta Ptuja.

d Spremembe in dopolnitve zakona o kmetijskih in mestnih občinah pripravljajo v ministarstvu. Menda pride na dnevni red tudi pregled uradnega zakona.

d Prve češnje so se že prikazale na ljubljanski trg. So sladke, pa tudi »slane«, zakaj branjeve so jih prodajale po 20 Din kg.

d 60 vagonov češenj lahko uvozi letos Jugoslavija v Avstrijo.

d Kmečki magazin, Ljubljana, Krekov trg 10 (nasproti Mestnega doma), Vas postreže z najboljšim blagom in najnižjimi cenami. Ako hočete dobro kupiti in prihraniti denar, potem obiščite to trgovino.

d Še en nov parnik. V Benetke je prišla skupina mornarjev, ki se ima »krcati na naš parnik »Princesa Olga«. Parnik bodo krstili 31. maja. Istega dne odpotuje »Princesa Olga« na svoje prvo potovanje v Aleksandrijo. Vožnja bo trajala 93 ur. Parnik bo vzdrževal novo redno paroplovno zvezo med Jugoslavijo, Palestino in Egiptom.

d Do 900 kg morskih rib je bilo zadnji petek na ljubljanskem trgu poleg sladkovod-

nih domačih. Iz Starega trga pri Ložu so pripeljali prve, lepe rake.

d 50 letnice obtožbe je slavila te dni bombazna predstava in tkačnica Glanzmann in Gassner — krušna mati Tržiča. Precej čez tisoč aega število tistih, ki si služijo v predstavi svoj kruh. Naj predstava tudi v bodoče lepo uspeva v korist delavstva in lastnikov!

d Lavantinci se pripravljajo na evharistični kongres. Po doslej znanih prijavah, so Lavantinci pripravili že pet posebnih vlakov, ki bodo poleg ojačenih rečnih vlakov vozili udeležence na kongres.

**Za spomladansko
zdravljenje**

uporabljajte znani
**PLANINKA-čaj
BAHOVEC.**

Pristen je le v plombriranih
paketih.

Apoteka: Bahovec, Ljubljana
Kongresni trg
"tel. 75 in 5/11.1935"

d Že 30 odstotkov potrošnje industrijskih izdelkov Južne Srbije se krije doslej z japonskim blagom. Uvažajo zlasti lutke iz gume, glavničke, ščetke, ustnike, svinčnike, peresa, bombažne tkanine, porcelan in drugi nakit.

d Cene goriva za motorna vozila so znižale bencinske tvrdke ljubljanske in stane odslej v Ljubljani: mešanica 9 Din za kg, 7.30 Din za liter, čisti bencin 9.85 za kg in 7.70 za liter. Izven Ljubljane je cena povprečno 10 par pri litru višja.

d Velik moderni hotel so začeli graditi na zapadni obali Marjana v Splitu. Hotel bo imel 120 sob s 180 posteljami, v vsaki sobi bo mrzla in topla voda ter posebna umivalnica. V vsaki sobi bo tudi telefon in radio. V pritličju bo velika dvorana za kavarno v velikosti 290 kv. metrov. Na vzhodni strani pa bo velika terasa s površino 1200 kv. metrov.

d Pred zbornim sodiščem v Ljubljani se je vršila tajna razprava proti 54 letnemu tovarniškemu delavcu Francetu Arhu z Jesenice, ki je bil obtožen zločina o zaščiti javne varnosti in reda v državi in žaljenja pokojnega kralja. Obtoženec je sredi februarja letos v neki gostilni na Stari Fužini začel politizirati. V daljšem govoru je govoril o Rusiji, komunizmu in naposled izrekel žaljivke proti pokojnemu kralju. Obtoženec je v bistvu priznal v obtožnici navedene izjave, izgovarjal pa se je, da je bil pijan do nezvesti, česar pa priče niso mogle potrditi. Arh je bil obsojen na eno leto in dva meseca težke ječe.

d Po zakonu o zaščiti javne varnosti in reda v državi je bila nedavno obsojena na 3 mesece zapore Marija Vodnikova, uradnica pri odvetniku dr. Megušarju v Kranju. Obtožena je bila, da je nameravala ustvariti z nekim govorjenjem pri drugih prepričanje za sprejemanje današnje državne ureditve. Vodnikova se je pritožila in te dni se je vršila pred ljub-

ljanskim sodiščem nova razprava, pri kateri je zastopal Vodnikovo g. dr. Marko Natlačen. Obtoženka je bila oproščena.

d Višje sodišče je zvišalo prvotno kazen. Lani 12. avgusta se je vršil v Dolu pri Zalogu ustanovni občni zbor krajevne organizacije »Bojac«. Na zboru je govoril tudi g. kaplan Josip Hostnik o gospodarskih in drugih razmerah v državi. V svojem govoru je napadel tudi orožnike in rabil izraze, ki so bili žaljivi za orožnike. Državnemu tožilstvu je bil g. kaplan ovaden zaradi prestopka žalitve uradne osebe po § 302, 11-2 kaz. zak. Kazenski sodnik-poedinec je po daljši razpravi g. kaplana obsodil na 1200 Din denarne globe, odnosno na 20 dni zapore, toda pogojno na eno leto. Proti sodbi sta se pritožila obojeni g. kaplan zaradi kršitve zakona, kakor tudi državni tožilec zaradi prenizko odmerjene kazni. Prizivno sodišče je pod predsedstvom a. s. dr. Gradnika o tej zadevi razpravljalo na tajni seji. Sodba prvega sodnika je bila razveljavljena in tako spremenjena, da se g. kaplan obsodi v smislu gornjega paragrafa na 3 mesece zapore in 1000 Din denarne kazni, odnosno v nadaljnjih 17 dni zapore, toda brezpogojno.

d Uboja obtoženi čevljarjski pomočnik Jože Močnik iz Tržiča je bil pred ljubljanskim sodiščem popolnoma oproščen, ker se je sodišče uverilo, da je bil posestnikov sin Janez Perko ustreljen le po naključju.

NESREČE

d Gospodarsko poslopje je zgorelo posestniku Simonu Faležu v Podovi v občini Rače pri Mariboru.

d Ogenj je upepelil imetje posestnika Karla Krefta v Račah.

d V Selnici ob Dravi je uničil požar kozolec, ki je bil last mariborskega zdravnika dr. Benčana.

d Hudo se je ponesrečil v klenovaškem rudniku v Srbiji rudar Stefan Cvar, doma iz Sušja pri Kočevju. Pri razširitvi rova Sibirija se je odtrgala večja plast premoga ter zelo poškodovala Cvara na nogah.

d V stroj pri ptujski mestni žagi je po nesreči prišel z roko 50 letni delavec Anton Kuhar. Leva dlan popolnoma zmečkana.

d Pomotoma je pila octovo kislino 18 mesečna Antonija Vrbnjak v Moravcih pri Ljutomeru. Otrok je v bolnišnici poškodbam podlegel.

d Med potjo je padel in se tako hudo udaril na želodec, da je čez nekaj ur izdihnil. Gre za 68 letnega kleparja Jakoba Pahernika.

d Na cesti, ki vodi na Jezerski vrh je zgorel osebni avtomobil, last trgovskega potnika Nadižarja iz Kranja.

d Pri padcu pod avto je dobil hude poškodbe triletni Anton Turšič, sin želez. uradnika iz Stožice.

d Ponesrečeni. Ljubljanska bolnišnica je sprejela naslednje ponesrečence: 41 letni brezposelni delavec Janez Langerwalter iz Mirk pri Vrhniki je padel s hleva ter se poškodoval na glavi. — V bolnišnico so prepeljali čevljarjevo ženo Stefanijo Bregarjevo iz Copove ulice 14. Imela je znake zastrupljenja. — V Velikih Laščah je konj brcnil 70 letnega posestnika Janeza Purkata ter mu zlomil levo roko. — V Svetjah pri Medvodah je s motociklom trčil v avto 24 letni čevljarjski pomočnik Ivan Melcer ter si zlomil pri padcu desno nogo.

d Z vlaka je padel na ljubljanskem kolodvoru pri prelazu Šmartinske ceste rekrut

Moštova esenca

»MOSTINC«. Z našo umetno esenco si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. — Cena 1 steklenici za 150 litrov 20 Din po pošti 40 Din, 2 steklenici po pošti 60 Din. — Dobi se samo v

DROGERIJI KANC, LJUBLJANA

Zidovska ulica in v »Nebotičniku«.

Albin Cepuder iz Št. Ruperta na Dolenjskem in se hudo pobil. Malo je manjkalo, da ni omahnil pod vlak.

d Še eden je padel s vlaka, in sicer nedaleč od Celja, namreč rekrut Ševšek Jožef iz Cerkeja pri Krškem. Razmesarjen ima nos in še druge hude poškodbe.

d Pri padcu s kolesa je dobil hude poškodbe 26 letni strojnik Mihael Bohorč, zaposlen v večki papirnici. V Bohorča se je zalotil neki avto, nato pa pustil žrtev v jarku, kjer so reveža pozneje našli.

d Pri gradnji novega lesenega mostu čez Savo pri postaji Sava, se je smrtno ponesrečil lesarski mojster Ivan Golobar iz Smartna pri Litiji. Težje poškodovan je tudi Jože Pevc iz Št. Vida pri Stični.

d Ko so se konji splašili, je padel z voza pod nje posestnik Lednik Martin iz Lokrova pri Celju. Je moral v bolnišnico.

NOVI GROBOVI

d Tam na nebeški trati, tam večni imajo evete. V Mostah pri Komendi je umrl vri mož Stebe Anton. — Na Ščavnici v Slov. goricah je odšel v večnost 80 letni viničar Anton Lampe. — V Mostah je zapustil solzno dolino Josip Makovec, železniški pleskar. — V Zagrebu je izdihnil upravni svetnik Jugoslov. tekstilnih tvornic Mauthner, Josip Dekleva. — Pri Svetem Lenartu v Slov. gor. so pokopali odvetnika Andreja Sahija. — V Trbovljah so polčili v grob Josipino Dežman roj. Vedenik, trgovčev soprogo. — V Šoštanju je umrl Jakob Arzenšek, posestnik. — Na Dol. Mokrem polju je umrl 87 letni pos. in gostilničar Jernej Turk. Bil je pred leti župan, dolgo časa pa cerkveni ključar in obc. svetovalec. Vedno je bil naročnik našega lista in Mohorjevih knjig. — V ljubljanskem Leonišču je odšel k Gospodu po večno plačilo G. Anton Mezeg, župnik v Špitaliču pri Kamniku. — V Ljubljani so umrli: šolski upravitelj Ivan Kambič, vseučiliščnik Svetozar Lakar Vera Kramberger roj. Roškar, hčerka pokojnega drž. poslanca in ministra, 80 letni sprevednik v p. Tomaž Ehrlich, Vanda Medica in zobozdravnik dr. Stanko Tavčar. Naj počivajo v miru!

RAZNO

d Grškokatoliški Ciril-Metodov zbor iz Zagreba bo nastopil na evharističnem kongresu v Ljubljani. Prvi koncert bo 29. junija v frančiškanski cerkvi v Ljubljani, drugi pa 1. julija v veliki dvorani »Uniona«. Na koncert vse, ki se bodo kongresa udeležili, že sedaj opozarjamo. Vstopnice že prodaja glavni odbor za evhar. kongres, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7. Cena vstopnice je od 5 do 30 Din.

k S. M. Felicita Kalinašek, Slovenska kuharica. Osmo, izpopolnjena in pomnožena izdaja. Strani 728, 34 barvanih tabel, mnogo ilustracij v besedilu, vezava v celo platno. Založila in izdala Jugoslov. knjigarna v Ljubljani, 1935. Cena 160 Din. — Po dolgoletnih izkušnjah in preizkušnjah je S. M. Felicita Kalinašek svojo veliko »Kuharico« vnovič spopolnila in predelala. Ta izdaja je sedaj osma, kar pomeni za Slovenske razmere več kakor še tako gostobesedna reklama. Odlična in priznana avtorica je strnila vsa stara in najnovejša dognanja kuhinjske umetnosti. Snov je obdelala nad vse pregledno, izbira receptov in navodil je silno bogata. Lahko rečemo, da je to najpopolnejše delo te vrste, kar jih Slovenci imamo. Več kakor vse drugo pa pove dejstvo, da se je sedmi tisk te knjige prodal v 12.000 izvodih in da je knjiga šla doslej že v nad 100.000 izvodih med slovensko gospodinjstvo. Knjiga je tega uspeha vredna, zato jo toplo priporočamo.

Kakšno iznenadenje, da Vas dobim tukaj!

„Seveda, to si gotovo niste mislili, ker veste da imam danes veliko pranje perila. Poprej sem natak dan pa tudi komaj mogla iti z doma.“

„Ah tako — Vi imate zdaj pomoč?“

„In še kako vestno. Sicer pa, tu stoji na prodajalni mizi, dobro in zvesto Schichtovo terpentinovo milo. Ono tako olajša pranje perila, da Vam ne morem povedati. Poleg tega postane perilo tako belo in čisto ter dobi prijeten duh po mladem smrekovem gozdu.“

„Veste kaj? To milo bom odselej tudi jaz uporabljala!“

SCHICHTOVO

TERPENTINOVNO MILO

... in za namakanje ženska hvala

Usmiljene sestre

praznujejo

40 letnico obstoja je proslavil te dni zavod usmiljenih sester v Kamniku, ki je med najkoristnejšimi katoliškimi ustanovami na Gorenjskem. Danes imajo usmiljene sestre v Kamniku štiri ustanove, in sicer: otroški vrtec, dnevno zavetišče, penzionat in poleg tega še oskrbujejo mestno sirotišnico. V otroškem vrtcu imajo sedaj okrog 30 otrok, prav toliko v zavetišču, kamor sprejemajo šolske deklice v celotno oskrbo proti malenkostni odškodnini. Koliko odličnih mož in kamniških dam je zanjemalo prvo učenost pri sestrah in kateri, bi bilo prav zanimivo naštevati.

Dnevno prejemajo pri sestrah siromaki in brezposelni brezplačno hrano, vsak dan okrog 30. Tudi vsa leta perejo cerkveno perilo za vse cerkve v kamniški okolici. Glavno njihovo opravilo pa je največje delo ljubizni: že 40 let strožejo bolnikom po kamniških družinah, pa za vse to delo še niso nikdar predložile najmanjšega računa.

Zadnja leta so ustanovile zavetišče za stare in onemogle žene. Upamo pa, da s tem razvoj njihovega delovanja v blagor meščanstvu in revežem še ni končan.

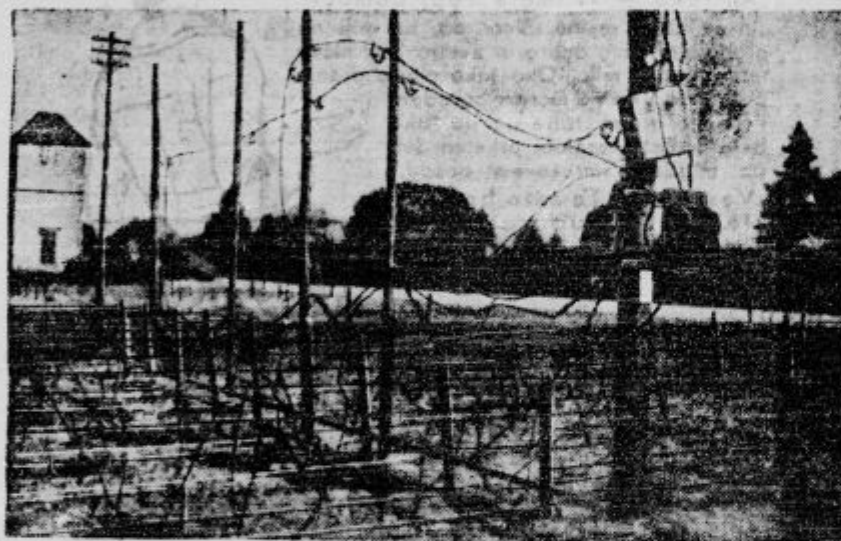
RADIO

Vsak dan ob 12 plošče ali orkester, ob 12.45 Poročila, ob 13 čas, vreme in obvestila, ob 13.15 zopet plošče ob 14 Borza.

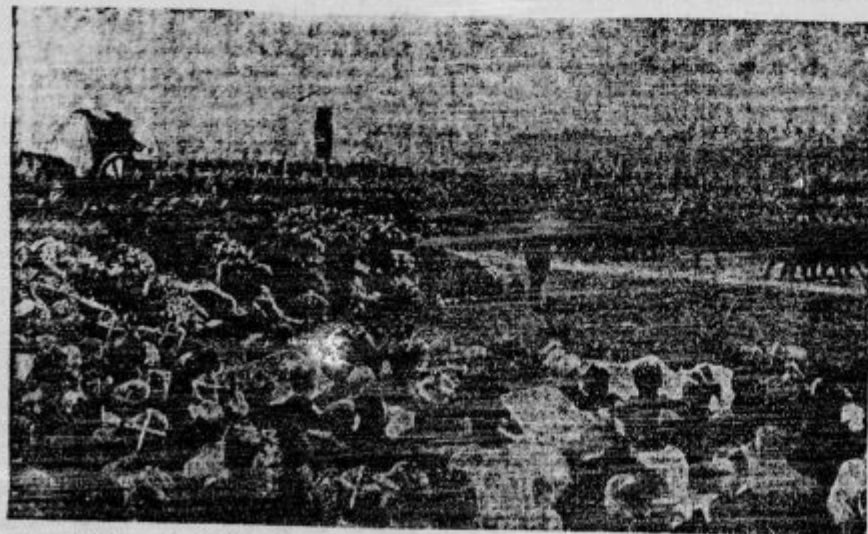
Cetrtek, 23. maja: 18 Plošče 18.20 Slovensčina 18.40 Cas, poročila 19 Glasbila in njihova uporaba 19.30 Nacionalna ura 20 Za zabavo in ples 20.30 Prenos koncerta kraljeve garde 21.30 Cas, poročila 22 Plesna glasba — Petek, 24. maja: 11 Solška ura 18 Plošče 18.20 Tujsko-prometno predavanje 18.40 Cas, poročila 19 Koncert 19.30 Nacionalna ura 20 Obisk pri Bachu, Händlu in Brahmsu 21.30 Cas, poročila 22 Narodna pesem — Sobota, 25. maja: 18 Radijski orkester 18.40 Cas, poročila, vreme 19 Zunanji politični pregled 19.30 Nacionalna ura 20 Plošče 20.30 Proslava stoletnice ilirskega pokreta 21.30 Cas, poročila, vreme 22 Plošče — Nedelja, 26. maja: 7.30 Kmetijsko predavanje 8.15 Prenos iz frančiškanske cerkve 9 Versko predavanje 9.15 Z. ruskih poljan 11 Promenadni koncert 12.30 Cas, obvestila, plošče 15 Koncert po željah 15.45 Zenska ura 16 Petje 19.30 Nacionalna ura — Ponedeljek, 27. maja: 18 Plošče 18.20 Zdravniško predavanje 18.40 Cas, poročila 19 Srečko Kosovelu v spomin 19.30 Nacionalna ura 20 Prenos opere iz Zagreba — Torek, 28. maja: 11 Solška ura 18 Otroški kotiček 18.40 Cas, poročila 19 Slovenske narodne 19.30 Nacionalna ura 20 Razgled po opernem svetu 21.30 Cas, poročila 22 Narodne na ploščah 22.30 Angleške plošče — Sreda, 29. maja: 18 Plošče 18.20 Pogovor s poslušalci 18.40 Cas, poročila 19 Radijski orkester 19.30 Nacionalna ura 20 Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani.

Tank, ki brodi po vodi. Francoški polk tankov je dobil nov bojni voz, ki je tako zgrajen, da lahko dve uri brodi po vodi, ne da bi voda mogla vdreti v motor in ga pokvariti. Novi tank bo lahko prebrodil 130 cm do 140 cm globoko vodo.

Majniska slana je zelo nevarna trti in sadju. Pri nas včasih kurijo po sadovnjakih in vinogradih, da dim prepreči slabi vpliv slane. Na nemškem Porenju pa so napeljali po vinogradih električni tok visoke napetosti ter s tem toploto okrog trti zvišali za 2 stopinji Celzija. — Oni tam pravijo, da se to splača. Ne vemo, ali bi se splačalo pri nas.

Zadnja vojaška parada Pilsudskega. Velika ža lna vojaška parada na Mokotovskem polju pri Varšavi pred krsto rajne ga maršala Pilsudskega.

Vedno novi evharistični križi

Navdušenje za velike slovesnosti v čast presv. Rešnjemu Telesu v Ljubljani je vedno večje. Od vsepovsod prihajajo poročila pripravljanih odborov, ki poročajo o resnih pripravah na kongres in naznanjajo število udeležencev. Kot zunanji izraz globoke verske priprave za velike svečanosti rastejo po slovenskih gričih in višavah še vedno novi evharistični križi, ki jih ljudje sami postavijo in katerim poskrbe čim slovesnejšo blagoslovitev. Zadnje dni smo prejeli zopet celo vrsto obširnih poročil o teh svečanostih, ki jih zaradi tesnega prostora le na kratko omenjamo:

V Adlešitih so na belo nedeljo blagoslovili 10 m visok križ.

Pri Sv. Gregorju so postavili 12 m visok križ na krasni razgledni točki, odkoder se vidi širok fare in dežele. Tretjo nedeljo po veliki noči so ga blagoslovili.

Rakitna ima na prijaznem hribečku za vasjo svoj evharistični križ, ki so ga 4. maja blagoslovili.

Begunje pri Leseah bodo na Vnebohod blagoslovile križ pri Sv. Petru. Mogočni, električno razsvetljeni križ po viden po vsej Gorenjski.

Št. Vid na Dolenjskem. Farani so po za-slugi g. Groznika in drugih dobrih sosedov postavili 21 m visok križ na St. Jurskem hribu. Dne 12. maja so ga blagoslovili.

Župnija Dol pri Ljubljani se je 19. maja zvečer zbrala v velikanskem številu k blagoslovu 22 m visokega križa. Blagoslov je izvršil g. misijonar Bele.

Smihel pri Züemberku. Požrtvovalni župljani so postavili križ med vasema Smihel in Klečeta, na prijaznem gričku.

V Ambrusu so vrli fantje na hribečku nad vasjo postavili 16 m visok križ, ki ga je g. župnik ob ogromni udeležbi slovesno blagoslovil.

Št. Jošt pri Vrhniki ima tudi svoj evhar. križ, ki je bil slovesno blagoslovljen na veliko nedeljo.

Vače, 150 metrov nad Vačami se dviga k nebu evharistični križ, ki se vidi daleč po fari in okolici.

★

Veliko stanovanj še rabimo. Stanovanjski odsek za II. evharistični kongres za Jugoslavijo ima svojo lastno pisarno v pritličju palače Vzajemne zavarovalnice na Masarykovi cesti 12. Prosimo, da vse stanovanjskemu odseku namenjene dopise in sporočila pošiljate na omenjeni naslov. V pisarni prijavite tudi sobe, ki ste jih pripravili staviti kongresnemu odboru na razpolago. Prav tako si naj v pisarni rezervirajo prenočišča udeleženci kongresa izven Ljubljane. — Stanovanjski odsek zelo nujno prosi vse preč. župne urade in pripravljalne odbore, da vpoštevajo vsa navodila glede nastanitve kongresnih udeležencev. Stanovanjski odsek rabi prijave do 1. junija. Kdor se bo prijavil kasneje, ne more pričakovati, da mu stanovanjski odsek preskrbi prenočišče. — Ljubljansko prebivalstvo ponovno in zelo nujno prosimo, da stavi kongresnemu stanovanjskemu odboru na razpolago sobe in postelje. Po dosedanjih prijavah sodeč bo čisto nemogoče nastaniti vse udeležence njih željam in njih položaju primerno, če ne bodo Ljubljančani z največjo gostoljubnostjo odprli številnim gostom svojih stanovanj. Ze danes izrekamo iskreno zahvalo onim, ki so iz lastne iniciative prepustili kongresnemu odboru ne le posamezne sobe ali postelje, temveč so pripravili se do skrajnosti v svojem udobju omejiti, samo da bo kongresnim gostom lepo in udobno. Zavedajmo se, da bodo udeleženci kongresa ohranili Ljubljano v lepem spominu in jo tudi kasneje radi posećali le, če jim bo Ljubljana nudila gostoljubno vse, kar zinore.

PO DOMOVINI

»Luč z gora« (Vodice)

Citateljem »Bogoljuba« je gotovo še v spominu prekrasna povest iz življenja tirolskega mladca, »Luč z gora«, ki je izhajala v tem listu leta 1932. To krasno povest je znani dramatik Stane Savinšek dramatisiral in je bila dosedaj igrana samo v Kranju in v St. Vidu nad Ljubljano, kjer so jo vpriporili dvakrat v Društvenem domu in dvakrat v zavodu sv. Stanislava, pa je bilo vedno vse razprodano. V nedeljo, 26. maja jo vpriporijo tudi naši igralci v Domu, in sicer ob 15. Drama obsega osem dejanj in se bo izvajala tri in pol ure. Vsem, ki so pred veliko nočjo prisostvovali »Sleterniku«, povemo le-to: Ker so se igralci takrat precej dolgo pripravljali, smo mnogo pričakovali, toda to, kar smo videli, je naše pričakovanje daleč preseglo. In prav isti igralci in še mnogo novih zdaj nočejo nazadovati, marveč nas presenetiti s še boljimi in zagotoviti moremo, da bo ta drama res nekaj edinstvenega in popolnoma novega. Svetujemo še to: Poiščite »Bogoljuba« letnik 1932 in vso povest ponovno prečitajte, 26. maja popoldne pa v Dom! Kakor čujemo, bodo dramo najbrž ponovili.

Razno (Adlešiči)

Letina je letos lepo kazala. Maj pa nam je ob svojem prihodu prinesel snega in mraza, kar sta posebno občutila orehi in trta. Oreh je popolnoma odpovedal, trta pa napol. Škoda je velika. Vreme pa tudi za ljudi ni prav zdravo. Veliko jih je občutilo, kaj je hripa. Solarjev včasih niti tretjina ni bila v šoli. Umrli pa je za hripo samo eden. Za pljučnico so umrli štirje, kar je tudi v vremenom v zvezi. Nesrečnih smrti pa letos ni bilo kot lani, ko je neko dekle tako nesrečno padlo, da je umrlo, in ko je pet mater zadela kap. — Imamo tudi moški cerkveni zbor, ki ga vodi g. šolski upravitelj Srečko Kristan. Pel je o božiču in o veliki noči. Na belo nedeljo pa celo na Preloki. Pa čeprav so odšli moški z doma, smo vseeno imeli doma peto sv. mašo. Saj ženske tudi znajo. Torej dva cerkvena zbora imamo — za spremembo pa včasih še šolska mladina zapoje pri sv. maši.

Franjo Neubauer:

Po mrazu

Razkošne, bujne, zdrave
vijole zdaj dehte,
ob vrtu pa drevesa
zamišljeno stoje.

Na vejah cvetje bujno
zatrla je pomlad,
pustila je drevesa
brez nad na sladki sad.

Tako se xdi, da čujem
z gorice bolesten krik:
v obupno jedno žalost
zataplja se gornik.

Veselo so očesna
ozirala se s trti:
tako pogled je plitche
iz gnezdec v svet uprt.

Vinograd ves je z mrazom
usodnim bil pokrit,
gorniku pa ugasnil
v očeh je jasni svet.

Ah, veste li, kako je,
če se stemuji v očeh,
če zabesni po srcu,
da vije se v bolehi?

Uničila je radost
le ena sama noč! —
Ti, Gospodar življenja
pohiti na pomoč!

Razno (Rakitna)

Dne 30. maja, na Vnebohod, bodo priredili naši peveci, združeni z borovniškim in preserskim zborom koncert. Nastopilo bo nad sto pevcev in pevk, kjer bodo izvajali 22 pesmi raznih skladateljev. Ker kaj takega Rakitna še ni doživela, se občinstvo opozarja, da se koncerta udeleži ter dvorano napolni do zadnjega kotička. Program je zelo lep in bo torej veliko užitka. — Dne 13. maja smo pokopali Jožeta Rot st. Bil je globoko veren mož. Veliko let je bil tudi cerkveni ključar in večkrat občinski odbornik. Pokoj njegovi duši!

Za novo cerkev (Preska pri Medvodah)

»Zgradimo novo cerkev na lepem in prostornem kraju nasproti župnišču«, to je bil sklep zadnjega zborovanja faranov. Da bi sedanjo, za našo vedno naraščajočo župnijo mnogo premajhno cerkev popravili in širili, iz gospodarskih in tehničnih ozirov nikakor ne kaže, ker stoji v gneti hiš in gospodarskih poslopj. Zato je sklep faranov, zgraditi in postaviti z božjo pomočjo nov, prostoren hram božji, zelo razveseljiv, v vseh oziirih ustrežajoč in edino pameten. Izvošen je odbor, ki bo vodil akcijo za nabiranje prispevkov. Dal Bog, da bi se moglo kmalu z delom pričeti.

Birma — Zadnji majnik (Dauča)

V torek, 14. maja smo imeli birmo. Skofova prijaznost nas je tako očarala, da smo se le težko ločili od višjega pastirja. Pa tudi škof so v začetku pridige povedali, da so bili presenečeni nad lepoto in čistočo naše cerkve. — V petek, zadnjega majnika, bo prišel pomagat g. pater iz Loke.

Matere umirajo (Stopiče)

Vnaši fari letos bogato kosj smrt med družinskimi materami. V teku dobrega meseca smo pokopali kar štiri matere: v St. Joštu je umrla Marija Kože, ki je zapustila osem mladoletnih otrok, v Orehku Marija Gazvoda, mati šestih otrok, na Dolžu Marija Kralj, ki je bila velika trpinka in je zapustila pet otrok-sirok. Minuli petek smo pa sprejeli v grob Klančarjevo mater, Marijo Brulc iz Hrušice. Bila je šele 44 let stara, vedno zdrava in močna, a hripa in pljučnica sta jo strli. Zapuščena osem otrok, najstarejši sin bo letos končal gimnazij.

Gustav Strniša:

VINSKE GORICE

(Dalje.)

Zunaj je vse zasneženo in žalostno. Toliko snega ljudje že zdavnaj ne pomnijo a še vedno pada, pada...

Buška se mirno poslavlja od življenja in svoje rodne vasi. Samemu sebi se je še je-seni čutil, da se je tako popravil in okreplil, odkar je stanoval v Bočkajevi bajti. saj je že minilo tri leta, kar ni bilo Jože domov.

Zdaj bo ostala koča zapuščena. Prosil je starega župnika, ki ga je previdel, da je gospodarju pisal in mu sporočil, da se mu Buška za vse prav lepo zahvaljuje, saj mu je s svojo dobrotto pripravil lepo starost in njegovi zadnji dnevi so bili vsi ožarjeni z zarjo miru in sreče.

Zdaj pa mora iti, kajti že čuti, da so mu dnevi štet. Še in še je naročal župniku, naj ne pozabi Jože lepo pozdraviti. Starček mu je vse obljubil in je Bočkajevemu kmalu pisal.

Spela stoji pri postelji umirajočega. Dobra ženica je in mož se ji smili. Rada bo mu kaj pomagala, pa sama ne ve, kaj naj stori. Kaj naj naredi človek pri smrtni potelji, ko se bliža veličastna smrt pred katero je vse tako malenkostno in smešno, saj v njenem objemu zgine minljivost in zavladava večnost.

Buška je s svetom obračunal in njegova duša je vdana in mirna. Truden je, poluzaprte oči se mrtvo ozirajo okoli. Še živi duša v telesu, na njegovem obrazu trepete zadovoljni smehljaji. vesel je, da umira v tej hišici, kakor gos-

spodar in ne kje pod kapom. Njegove misli hite po domačih poljih in logih v cerkvici na gričku in pri vsakem vaščanu posebej ter ga pozdravljajo. Še na svojo zadnjo uro se tako težko loči od svoje rodne vasi, ki jo je imel tako rad vse svoje življenje.

In poslavlja se od domače zemlje, od slednjega grma, od potokov, in drevja. Poslavlja se od njiv in poljan in od zelenih vinogradov. Res je zunaj, v prirodi zima, a on jo sanja vso mlado, pomladno in veselo v mladem cvetju. In od take se poslavlja. Misli kipe v njem, spomini vstajajo, ga še in še objemajo in mu slikajo v duši same lepe slike.

Zaveda se, da so mu opešale življenjske sile in da se hitro bliža zadnja ura. Spočil se bo in zasnal tam pri svetem Jerneju kjer sta mir in tišina. Gledale ga bodo vinske gorice in se mu v soncu smehljale žive in prijazne. Kadar bo dozorelo grozdje, ga bo pozdravljalo s svojimi vabečimi trsi in zarja mu bo nalivala na gonilo svojo bleščavo, da bo čutil še v grobu milino in čar ljubljene domače zemlje.

Nenadoma se odpro vrata in v sobo stopi stari Snop. Buška se začuden ozira v nekdanjega pivskega tovariša. Snop pa zvito mežika in privleče iz malhe liter evička, a iz desnega žepa kozarec:

»Buška! Prijatelj! Kaj hočeva? Slovo se bliža, vsi tako pravijo, da ne boš več dolgo. Jaz pa trdim, da še ne pojdeš! Izpijva ga merico, pa boš videl, da bo smrt kar pobegnila od tebe!«

Umirajoči je žalostno odkimal z glavo:

»Ne bom pil! Ne maram priti pijan na drugi svet! Čudno bi me pogledal božji Sodnik, če bi po vinu smrdeč stopil čez nebeški prag!«

»Najboljšega sem kupil, kar ga ima ta krčmarski oderuh. Le pij in bodi vesel, pa ti-sto zapojva od starčka in vinskih gor. Dobra volja je zdravje. Pa sapa ne smeš prehitro spuščati! Samo sapo drži, pa še ne bo po tebi! Veš sapa je vse! Če sapa prehitro spuščas, ti je lahko zmanjka in že te pograbi teta smrt. Zato štedi a sapo in dihaj kolikor moreš počasi!«

Buška se je moral nasmehniti, a Snop je šilil vanj in sam pil ter naposled že skoraj izpraznil liter. Ostalo mu je še kakega pol kozarca, da je kar zajavkal:

»Kaj si boš mislil moj dragi, kaj boš dejal? Moj Bog, kar vraga sem sam požlamlal! Čemu nisi pil, ko sem ti ga ponujal? Pa je steklo vino po mojem grlu kakor mastno olje, da še sam ne vem kdaj! E, to vino je res zapeljiva kapljica!«

Spela ga je tedaj potrepljala po rami, češ, naj gre ven, ker ga nekdo pred hišo čaka in bi se rad nekaj z njim pomenil.

Ko je Snop odkrevsal je brž vrata za njim zaklenila in pokleknila pred posteljo, da bi molila. Pri tem je mrmrala:

»Ubogi Buška, niti zdaj ti ni prizanešeno, še na zadnjo uro nimaš miru, ki si ga vendar potreben!«

Berač se je smehljaj. Ni mu bilo neugodno, ker je prišel Snop, ni se jezil, ne begal. Tudi bal se ni ničesar več. Bilo mu je, da leži na postelji mrtvo truplo, a duh živi in se pogovarja. Trupla ne čuti, čeprav ve, da ga ima in to mu je kar ugodno, saj ga je večkrat težko prenašal po svetu na svojih šibkih tenkih nožicah.

Snop je obstal pred hišo, ker ni nikogar opazil, je hotel brž nazaj k svojemu prijatelju,

zijo, najmlajši je komaj shodil. Združevala je v sebi vse lastnosti dobre matere: bila je razumna, modra, delavna, skrbna, pobožna mati svojim otrokom in zvesta družica svojemu možu, ki je bivši razrešeni župan občine Smihel-Sopšice. Bila je in bo ostala vzor matere in nič čudnega, saj se je hodila mesec za mesecem učiti k najmodrejšemu Učniku pri obhajitvi mizi. Za slovo ji je zapel zbor novomeških dijakov. — Veliko si trpela, delala in molila, zato Te je Bog tako zgodaj poklical k počitku. Saj prava, verna kmečka slovenska mati miru prej ni deležna kot v večnosti. Zato počivaj v božjem objemu! — Preostali naše iskreno sožalje!

Napredujemo!

(Zapog)

Naša mala župnija je bolj skrita kakor bi zaslužila. Vseposod se poznaajo znaki napredka, ki mu niti huda gospodarska stiska ne more ustaviti koraka. Ze prvi pogled na lepo negovano polja in vzorna gospodarska poskopa kaže, da se prebivalstvo resno trudi za gospodarski napredek. Ze do go imamo vsaki vodovod, svojo kmetijsko podružnico s potrebnimi stroji in gasilno društvo. Gasilci so si nabavili motorno brizgalno in zgradili dva belonska rezervarja, ki hranita vsak 50 kub. metrov vode za primer požara. Pripravljajo se tudi za zgradbo gasilskega doma. Vas je dobila elektriko. Poseben župan cerkev je sedaj lepo razsvetljena. Cerkevne organizacije lepo napredujejo. Imamo Marijine družbe za žene, dekleta in fantje ter Marijin vrtec. Fantje in dekleta so si pod vodstvom g. Pipana osnovali pred enim letom dober pevski zbor, ki kar dovršeno prepeva v cerkvi. Vsi se prav živahno pripravljamo na evharistični kongres v Ljubljani.

Is dolejnkih Benetk

(Kostanjevica)

Zares je žalosten pogled po vinogradih. Slana je grdo napravila. V nižjih legah je tako opustošeno, da bo komaj trta živa ostala. Orehi so do gola, osmojeni in je uničen ves mladi les. Marsikatera ženica je s tem ob edini dohodek. — V nedeljo smo gledali slike o evharističnih kongresih. Kar trikrat je bila dvorana polna gledalcev in poslušalcev. — To nedeljo je imel Marijin vrtec svoj praznik. Bil je slovesen sprejem v cerkvi Matere božje dobrega sveta. — Na Vnebohod se bo zopet začelo društveno življenje. Ta dan se namreč vrši ustanovni občni zbor prosvetnega društva. Na programu je tudi nekaj za razvedrilo. Vsi, katerim je kaj do poštenega prosvetnega dela, so povabljeni,

da pristopijo kot člani. Na Vnebohod popoldne po šmarnicah. — V nedeljo, 26. maja priredimo naš prvi koncert v Senti Jerneju. Ob treh popoldne so vabljeni vsi prijatelji lepe pesmi.

Lončarji

(Dolenjavas)

Lončarska zadruga je imela v nedeljo svoj letni občni zbor. Zopet smo slišali poročilo, kako naša stara, nekdanja tako cvečoka lončarska domača obrt propada. Vzroki so različni, a predvsem nas ubija kovinsko posodje in pa veliki davki. Zato je bilo toli veselejše poročilo načelnika g. Škulja, da je novi okrajni načelnik g. dr. Brezigar ugodil naši prošnji in poenostavil nabavo obrtnega dovolila, kar nam bo vsaj nekaj pomagalo. Kot rešitelji, ki so tudi dobili od novega g. načelnika polajšanje, tako se tudi lončarji g. načelniku zahvaljujejo! Lončarska je dandanes zares huda! Ko glino tepta, je lončar ves moker od truda in napora, ko pa robo razpeča, je pa čisto potrt od nejevolje, ker po cel teden zamudi po Primorju, kamor pelja končno robo, pa čisto še pol voza domov pricitra. Sklenili smo kretniti tudi mi na moderno pot in poskusili bomo razpečavati po železnici. Morda bo šlo?

Smrti vzornega moža

(Rudnik pri Ljubljani)

V lepem majniku je po dolgi bolezni, prevaden s svetimi zakramenti mirno zaspal dne 8. maja Meden Ivan, dobro znani kovski mojster. Bil je dober gospodar in družinski oče. Bral je rad katoliško časopisje, bil je tudi naročnik Domoljuba. Naj mu sveti večna luč!

Naši sadijari

(Savinjska dolina)

Pot me prinese oni dan v Sv. Pavel pri Preboldu. Srečam znanca, vnetega sadijara, ki mi začne pripovedovati: Obetali smo si izvrstno sadno leto. Toda hud mraz nas je razočaral v naših upih. Šlo je vse zgodnje sadje, češnje, češplje, slive, orehi, »spingeljine« in tudi vinska trta je močno trpela. Hruške so itak malo nastavile. Jableane pa še k sreči niso bile v cvetju. Od teh še največ pričakujemo. Sadijarska podružnica več let prav živahno deluje. Letos so se člani okorajžili in gradijo sadno sušilnico. Bo to čisto nekaj posebnega, sadna in humajnska sušilnica obenem. Stavbo si bo vredno ogledati, ko bo gotova. Požrtvovalni člani si pomagajo na razne načine. Les in gramoz so farani darovali, sekali, vozili in gradili. Za kritje stroškov

pa pripravljajo prireditelje, ki bo na Vnebohod popoldne v gradu Prebold. Tudi to bo nekaj izrednega. Narodna igra »Naša kri« bo vzpizorjena na prostem na notranjem dvoru idiličnega Prebolda. Pravi, da nikomur ne bo žal, kdor se bo ta dan podal v Prebold.

Novice

(Dev. Mar. v Polju)

V nedeljo, dne 2. junija, bo 180 naših malih imelo svoj praznik. Prejeli bodo ta dan prvič Jezusa v svoja srca. Po sv. maši bo v domu pogostitev, popoldne pa temu dnevu primerna igrice. Za pogostitev prvoobhajancev se bodo po vaseh nabirali prostovoljni denarni prispevki. — Junjska pobožnost v čast prvsr. Srcu Jezusovemu. Tako zvane »Biserice«, ali »Vrtnice« so že tudi v mnogih slovenskih župnijah vpeljane. Letos jih pa zažnemo tudi v naši fari, kot duhovno obnovo za evharistični kongres. Začetek vsaki dan ob 8 zvečer. — Vincencijeva konferenca išče birmanske botre dvema dekoma rečnih staršev. Kdor bi hotel prevzeti to samaritanstvo, naj se oglasi v župnišču. — Za pravo 25 letnice godbe prosvetnega društva je veliko zanimanje. Spored proslave objavimo v prihodnji številki.

Zrakoplovna nezgoda

(St. Janž)

Nedavno je prijalral na krožnem poletu iz Zagreba preko Novega mesta, Kočevja, Trebnjega aeroplan. Skoraj vsak dan vidimo enega takega ptica ali pa še več. Pa današnja ptica je imela nekoliko drugačno čvrstino, kakor druge, in tudi vedno večja je postajala. Ko je aeroplan odpovedal motor, se je spuščal nižje in nižje v lokih išče kraja pristanka. Naenkrat pade na travnik prav ob potoku, četrt ure od St. Janža. Z glavo, propelerjem, zadene ob jelko ob potoku, podvije žalostno glavo, obstane in smrtno ranjen obleži in neha dihati. V aeroplanu sta bila pilot in njegov spremljevalec. Dobila sta le lahke praske, in gotovo morata biti vesela, da sta ostala pri življenju. Takoj se je zbralo na kraju nesreče mnogo ljudi, ki so gledali aeroplan, oziroma njegove razvaline. Tem je sledila druga tropa, vse steze in pota so zaživela in kazala kakor živo selitev in rojenje mravelj okoli mravljišča. Vrli rudarji, iz štiri kilometre oddaljenega Krmelja, ki vedo, kaj je nesreča, so prihiteli z nosilnicami meneč, da bodo morali reševati ranjenca. 80 letni starček iz bližnje vasice je prišel pokonci in rekel: »Tudi jaz sem prišel pogledat, da bom poročal v nebesih svojim prednikom, kaj sem videl.

pa je bilo prepozno, kajti že so bile duri zaklenjene.

»Vrati bahji! Pa bodi sam z njim! Ubogi revež, samo ena priča je navzoča pri troji smrti, pa še ta je stara baba! No, mirno počivaj, jaz sem ti vedno želel samo dobro!«

Odsel je v vaško krčmo, kjer je še naprej popival in potem pozno popoldne kolovratil domov.

Ko je korakal za potokom, je začul navčka. Takoj je vedel, da zvoni Buška. Odkril se je in prišel glasno jokati, se križati in klicati be- rača po imenu.

Nebo je bilo jasno. Nad vas sneženo belino, je drhtela migljajoča se svetloba.

In Snop je šel v tej bleščavi ves solzan in beden. V nemirnem sijanju iskrega se ivja, ki je na lahno pršlo z drevja, je zasluhl dušo svojega prijatelja, vso svetlo in čudovito, ki se počasi trga od domače grude in tone v višave.

Buška je imel lep pogreb. Pred grobom mu je spregovoril etari šolski upravitelj v slovo. Primerjal ga je bednemu vrahčaku, ki trpi in vatraja tudi čez zimo doma, prenaša mraz in lakoto toda nikoli ne pobeogne v druge kraje, ker preveč ljubi svoj dom.

Marsikateri vaščan je začutil, da ga je nekaj zabolelo pri srcu, saj je že ta ali oni iskal sreče v tujini, kjer je ni našel. A okromni pijanček berač Buška je ostal vedno doma in v ugodi in neugodi vatrajal v rodnem kraju.

TRETJI DEL

1.

Režika nima več miru ne pokoja. Vedne je vso nemirno in kamor se prostopi, se ji do- ga

zdeva, da se ljudje ozirajo za njo, da kažejo na njo s prstom, jo prezirajo se ji rogajo in se nad njo zgledujejo. Hudo je, če človek začne v svoji razdvojenosti in ponižanju misliti o mnenju drugih, kajti le samota ga ne vzemirja, dočim ljudje marsikomu privoščijo ne- srečo in so srečni, če ga morejo vleči po zobeh.

Režika je dolgo skrivaj trpela. Silna bol jo je mučila za otrokom, pri katerem je našla svojo bedno srečo in za katerega se je hotela poselej živrovati in živeti zanj ter trpeti, samo, da bi bilo dete preskrbljeno.

Pa se ji je pripetila še ta nesreča, da je otrok umrl. In zdaj jo je trpinčilo mrko dolgočasje. Rada bi nekam pobegnila in se skрила pred svetom.

Nekega dne je nepričakovano odšla iz vasi. Svojemu očetu ni nič povedala, kam gre, le toliko mu je omenila, da mu bo že sporočila, kam gre, da ji bo lahko pisal, če se zgodi kaj posebnega.

Starček je ves skrušen hodil okoli nje:

»Menda te ne bom nikoli več videl. Ne pozabi mene starca in spomni se me včasih!«

Heerka ga je predobro poznala in njegovo tanzanje ji pač ni šlo do živega. Bil je kakor vsi pijančki hitro ginjen, ali spet razburjen, vzhičen, ali do smrti žalosten. Vse je imel v eni vreči, smeh kakor jok, vzdihovanje in petje. Obljubila mu pa je, da mu bo, takoj ko dobi službo, vedno pošljala vsak mesec nekaj za priborljake.

In nastopila je težko pot slovenske služkinje v tujini.

Spoznala je greh, bila je razočarana, razdvojena in obupana. Njen oče je bil siromak, izgubljen pijanec, ki si ni znal več pomagati.

Zato je brezupno šla v boj za obstanek. Vsi- lila si je misel, da nazaj ne sme, da ni polt, temveč, da mora dalje, pa če je še tako slaba in blatna cesta.

In hodila je od hiše do hiše ter se ponu- jala v službo. Naposled je prišla v neko be- znicco za natakario. Mnogo je pretrpela, a smeh- ljajočega obraza je delala, stregla ljudem in se borila s svojo dobro vestjo, ki ji je zapu- stila, saj je imela nekak mater, dobro staro kmetico, ki je bila poštena kot zlato in ni po- znala razdivjanosti življenja.

In vzrajala je in ostala poštena. Videla je pred seboj prepad strasti in bala se je in ni hotela pasti vanj.

Kadar je največ trpela, se je spomnila na svojega otroka, na nedolžno dete, ki ji je umrlo. In tudi misel nanj jo je krepila, da je molče trpela.

Njena duša je bila popolnoma zapuščenca in srce ji je krvavelo. Oddaljena je bila od vseh okoli sebe. Večkrat ji je zalobela pred dušev- nimi očmi slika njene nežne mladosti. In str- mela je njena duša v inake gorice prijazne in lepe ter vse sončne. In na teh goricah je bilo rojeno vino, ki ga zdaj pijejo ljudje okoli nje, ti ogabneži, ki jih sovraži zavoljo njihove hot- ljivosti in jih mora trpeti okoli sebe, samo da sme živeti.

In ko je dolge noči prebдела in pretrpela, je večkrat začutila, da jo boli v prsih in jo duši. Noč na noč je morala poslušati umaza- nje razdivjanih pijancev ter požirati dim smrdivega tobaka. In večkrat jo je obšla omo- tica.

Neko noč je izpljunila kri. Otožno se je nasmehnila, saj je zasluhlila svoj konec. Toda

B. -ski:

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje)

V Tjumenju sem srečal mnogo znanih in še več neznanih mi Slovencev. Tam so že bili Bratina, »feldvebel« Lah, Skopin iz Vrabe pri Vipavi in še drugi, ki jih bom pozneje imenoval. »Sestra« avstrijskega Rdečega križa je obiskala tudi to taborišče, in so prešli od nje mnogi ujetniki ogrinjala, hlače, tople čepice itd. Že prvi večer sem slišal ujetnike pripovedovati, da v Tjumenju ne ostanemo dolgo in da se po posredovanju ruske vlade vsi Srbi, Hrvatje in Slovenci skoraj odpeljejo na jug Rusije. — Drugi dan sem zagledal v neki taboriški baraki prijatelja Franca Pirca iz Črnega vrha nad Idrijo. Tudi krojača Slovenca Valiča je iz Marijinskega privreda usoda v Tjumenju. Potočil mi je, ker so mu »neznanci« prejšnji večer strgali z avstrijske čepice značko (rozetko) »franceta Jožeta«. V našo barako so dospeli nadalje Švagelj iz Lož, učitelj Vrežec in Štrukelj, Pipan iz Planine. Zadržali mi je povedal, da sta moj bratranec Uršič iz St. Vida in Premrl padla na bojišču. — Dne 28. februarja 1916 popoldne sem obiskal v taboriški bolnišnici tam zaposlenega medicinskega Zamido iz Ljubljane. On mi je sporočil, da sta odšla v Tjumenju tudi moja finančna pomočnika Kadunc in Gabrovšek. Od Zamide sem zvedel, da je padel na italijanski fronti sin ranjega kranjskega deželnega glavarja dr. Sušteršiča. Pa tudi oba sinova pokojnega višjega šolskega nadzornika in pisatelja Franca Levca sta dala življenje za domovino. Dr. Sušteršič bi bil po svojih visokih zvezah, ki jih je kot deželni glavar imel, svojemu sinu lahko preskrbel varnejše mesto. Dr. Sušteršič se torej ni samo zavzemal za vojno — koliko pa jih je bilo javno takrat proti? — temveč je tudi živoreval za njo svoje najdražje. V tem pogledu dr. Sušteršiča še danes spoštujem in občudujem. Slava njegovemu spominu!

Tjumenjski časopis »Jermak« z dne 17. februarja 1916 podarja, da bi mogla Rusija zalagati s svojimi ribami vso Evropo, da pa se godi ravno narobe. Samo dva milijona pudov rib Rusi letno izvažajo, nad 17 milijonov pudov pa uvažajo. Sveže ribe prihajajo iz Nemčije, solene in prekajene pa iz Anglije in Norveške.

V Tjumenju sem srečal tiste dni tudi sledeče

ujetnike: Slaparja, Kramarja, Iljaša, Tomana, Gabrovška, Marklja, Riglerja, Krapeža, Senčarja, Božiča, Jeretina, Blaziniška, Slano, Biželja, Eržena, Bitenca, Paviča, Benkoviča, Jenkota, Bajca, Faganela, Kadunca, Blagojčeta, Tacerja, Flerina, Tavčarja z Jesenic, kmeta Trilerja neke iz škotelskih hribov in še mnoge druge, ki jim imena ne vem ali pa jih nočem imenovati.

Kako nam je bilo v velikem ujetniškem taborišču v Tjumenju? Tako glede hrane, kakor tudi glede stanovanja in obleke je šlo za silo naprej, seveda ne brez — mrčesa. Večina ujetnikov je že nekaj prislužila in redki so bili popolnoma brez cvenka v žepu. Taboriška prodajalna, ki jo je »v« dil ruski poročnik, je izkazovala velik promet in obilen čist dobiček. Povedali so mi, da so v tej prodajalnici prodali mesecno za več kot 30.000 rubljev.

V barakah smo bili razdeljeni po narodnosti: Slovenci skupaj, Hrvatje skupaj in tako tudi drugi Slovani. V štirih barakah so živeli ločeno tisti ujetniki, večinoma Srbi, ki so se javili v srbsko prostovoljsko (dobrovoljniško) divizijo. Naj povem čisto odkrito, da je na splošno vladala med nerednimi Slovenci in Hrvatji na eni, in dobrovoljci na drugi strani precejšnja napetost. Mnogi Slovenci in Hrvatje nikakor niso mogli verjeti, da Avstrije, kakor je bila, ne bo več. Ne samo grda prerokanja, temveč tudi krvavi pretepi so bili med jugoslovanskimi brati na dnevnem redu. Ko sem skušal miriti, so me nekateri moji ljubi Avstrijci nakurili z raznimi, ne posebno blagodnečnimi priimki, so se me ogibali, kakor steklega psa, mi grozili, da sem že tolikrat in tolikrat napisal v raznih »notežih« kot srobiti, ki ga je treba že v Rusiji spraviti na drugi svet. Slapar mi je nekoč prijateljsko razodel, kaj gotovi ljudje nameravajo z menoj. Tako sem se usodnega večera pravočasno umaknil in ušel smrti.

Precej velika družba Slovencev, v kateri so se dobro počutili tudi neki člani neke takratne slovenske televadne organizacije — imena imam napisana — je govorila v tjumenjski slovenski baraki največ po nemško in mislila in razpravljala zagrizeno po avstrijsko.

Srbski dobrovoljci so tupatam stopili tudi v slovensko barako in ponujali to in oso napredaj. Odpravljali so se v Odeso in na fronto in radi bi prišli do denarja. Neredno pa so ti ljudje, ki niso nikomur žalega storili in ki so hoteli prostovoljno tvegati življenje za svobodo vseh jugoslovancev, ti junaki torej, so odšli večkrat iz slovenske in hrvaške barake s krvavo glavo. Ko sva nekega dne s kmelom

Trilerjem ponovno obrodila vojaka nevredno divjajstvo, se je slovenski detovodja ob pritrujevanju avstrijsko misleče družbe, o kateri sem ravno prej govoril, navalil na nas, grozeč in zahtevajoč, da izginava iz slovenske barake in greva med opankarje. Danes mi ni žal, da sem bil na strani opankarjev, in sicer z vsem svojim srcem prej, kot tisti, ki so me v sibirskem Tjumenju med »opankarje« pošiljali. Boli pa me, da so imeli neredki opisanih in podobnih ljudi tudi pozneje v povojni dobi moč in priliko, da so delali meni, ki sem se v ruskem ujetništvu za Srbijo, za srbski narod in za zmago srbskega orožja z besedo in peresom izpostavljal do skrajnosti, velike in nezaslužene krivice. Naj povem še to: Za Srbijo sem se pred in med vojno v prvi vrsti navduševal zato, ker sem videl v njej najbolj demokratično državo v Evropi in ker sem bil trdno prepričan, da bosta v novi, vsem narodom do pike pravični veliki Jugoslaviji pod svobodnim žezlom slavne vladarske hiše Karađorđevićev najboljše obvarovana tako moja katoliška vera, kakor tudi moj dragi narod slovenski.

Nekaj podrobnosti! Dne 4. marca 1916 je šel ruski poročnik z nekim civilistom po barakah ter vpraševal, kdo hoče v Odeso in nato v boj za Srbijo. V baraki sem čul tudi ta odgovor: »Ne gremo! Mi smo Avstrijci, mi smo avstrijska armada.« — Tovariš Senčar mi je povedal tole: Polkovnik Sedlaček od 28. pešpolka je bil nekaj ranjen in so ga na njegovo zahtevo morali vojaki nositi na nosilnici. Ko pa so začeli padati aršnapeli, in se je gospodu oficirju videla nošnja prepočasna, je skočil z nosilnice in sam hitro bežal v varno zavetje. — Dopolnil iz Jalutogorske se v »Jermaku« pritožuje, da se tamošnje gospe in gospodične sprehajajo z avstrijskimi vojnimi ujetniki in hodijo z njimi celo na plesne prireditve prostovoljnega gasilnega društva. — Dne 20. marca 1916 je došlo iz Novo Nikolajevske v Tjumen novih 120 Slovencev, med njimi tudi Božič, Blazinišek, Biželj in Eržen. Blazinišek mi je pokazal karti, naslovljeno na ujetnika Cibeja, kjer mu žena iz Vipavskega sporoča, da je 21. aprila 1915 po silnih težavah povila hčerko, in ga prosi, naj se varuje, da pride domov zdrav in da bo mogel preživljati otroke in njo. Čudna usoda in čuden slučaj, zakaj, kakor sem že omenil v »Spominih«, smo ravno tega dne, leta in meseca, torej 21. 5. 1915, izročili materi zemlji na pokopališču v daljnem Bisku njenega moža Franca Cibeja iz Skrilj pri Ajdovščini. — Dne 26. marca 1916 je došel v taborišče bataljon ruskih vojakov na vezbanje. (Dalje prihodnjič.)

molčala je in skrivala svojo bolečino ter ostala vesela in prijazna natakarka Rezika. Bala se je, da bi ne zgubila še tega kosca kruha, zlasti še, ker ji je oče pisal, da je nekaj bolan in mu je zdaj še pogostejše pošiljala, kolikor je sploh mogla.

Za mestom ob vodi se dvigajo mrke tvornice. Zelenje lučine so to, kamor prihaja dan na dan na tisoče življenj, ki jih zvečer spet izbruhnejo, mrke, trudne in kakor pijane.

In med temi sužnjaj strojev je tudi kovač Martin. Sam s seboj trpi in dela ter se jozi nad svojo usodo. Večkrat ga buri misel, kako neumen je bil, da je zapustil in zaprl svojo kovanico ob cesti, kjer je imel jasno sončno življenje v zlati naravi in kjer je njegovo kladivo plovilo vee drugače in udarjalo po taktu tistega življenja, ki je valovalo tam zunaj v zdravi božji naravi.

In če je bil tam truden od dela, je vrgel kladivo v kot in se trenutno zaslal na zlate vinke gorice. Kakor bi mu ponujale iz jasne sinjine svoj kipeči napoj mu je bilo, ko jih je zrl in kmalu je spet pograbil kladivo in udaril po nakovalu, da je zapelo še bolj jekleno in trdo toda zveneče in veselo.

Zdaj ga je zaslužila tvornica, da ne more nazaj, fabrika mu dan na dan s vojimi stroji sesa njegovo svežo kri. In on tpi in se bori, se trga od teh železnih zverj in poslavlja, a vendar se vrača. Neznane tipalke ga objemajo vedno silnejše, vedno šibkejša se čuti pred to jekleno močjo.

Martin premišljuje dan na dan, sklepa in proučarja, resno namerava nazaj, saj ga čaka kovanica in kar vidi jo pod bregom, vso široko in črno, kakor staro koklio, ki vabi svoje mla-

dice, naj pobegnejo pod njeno okrilje. Nazadnje se že boji, da bi res ne ostal, čeprav čuti še dovolj moči.

V sobotah pa pije. Vsako soboto zvečer pije, da laže pozabi, saj mu Rezika slika ne gre iz spomina in tudi vino je ne izbrše. Jasno sije pred njim vsa mlada in živa, da ga boli srce.

»Pojd, greva v krčmo pri »Zlatem trsu«, tam je mlada natakarka, ki je zelo prijazna, pa z vaših krajev je menda doma, saj jo zavija prav po dolensko,« je dejal nek sobotni večer Martinu njegov tovariš Tomač.

In šla sta mimo mračnih tvorniških hiš, ki so ju zle tuje in hladne.

»Kako je tu vse mizro in sovražno!« je dahnil kovač, ki je bil vajen večerov na deželi, sanjarjenja v prirodi in veselega drugovanja v njenem objemu.

»In vendar ne moreš proč!« ga je zbodel Tomač.

»Kmalu pojdem!« se je nasmehnil Martin. »Pojdem in ne vrnem se nikoli več!« Samemu sebi nečim priznati, da sem odšel od doma zavoljo ženske, ki sem jo ljubil in vendar je tako!

»Pusti babe, vse so enake!« je mrko dejal Tomač, ki ni imel sreče v ljubezni.

In dospela sta v nizko krčmo v zapušteni ulici. Martin je hotel samo piti, da bi vsaj trenutno nekoliko pozabil svojo bolečino, saj mu je v tej mračni velikega mesta še bolj globoko segla v srce in ga mučila, ker se je njegovi razočarani ljubezni še pridružilo domotožje.

Ko sta vstopila in prisleda k mizi, mladenič natakarka niti pogledal ni. Ni se brigal za druge ženske, čeprav je vedel, da je z Reziko za vedno vse končano.

Natakarka se je ozrla vanj, prebledela, ga še enkrat pogledala bliže in komaj slišno šepnila:

»Martin! Ti tukaj?«

»Rezika, ali je mogoče?«

Otožno se mu je nasmehnila.

Pogledal je okoli sebe in videl same izpite in izžete obraze. Zaškrtač je z zobmi in vstal. Začutil je nekaj težkega in ogabnega. Hotel je pobegniti iz tega brloga, kjer je bila ona, ki jo je še vedno nosil v svojem srcu.

»Pojdem!«

Mrko je spregovoril in hlastno, kakor bi samega sebe priganjal, naj ne odlaš, temveč naj pobegne od tod.

Ona ga je prosila vsa blede in prepadena:

»Posedi vendar, počakaj nekoliko! Tako rada bi se kaj pogovorila s teboj, saj se ti vendar tako ne mudi!«

Sofa ji je zablestela v očesu ter ji zdrknila po bledem obrazu in zasijala na njeni zgornji ustnici kakor blesketajoč rubin.

Zvedavo se je zaslal vanjo in pogoltnil jezo in bolečino. Kako shujšana je bila, le njene temnomodre oči so še vedno žarele v mladem sijaju globoke in čiste liki jezerske gladine. In spet se je spomnil na njo, na ljubko mladenko, hiteto preko travnika boso in cvetočo kakor rožna pomlad. Bolestno ji je dejal:

»Še to, Rezika, ali je mogoče, tudi to? Ali ti ni bilo dovolj tiste sramote? Ali te ni očistilo prvo spoznanje? Ali si pozabila na svojo dete? Prepričan sem bil, da ti bo ta angel ostal ostal v življenju varuh, če tudi je legel v grob.«

Zardela je in mu resno, toda mirno odgovorila:

(Dalje prihodnjič.)

Današnja sovjetska Rusija

(Nadaljevanje.)

Prvo mesto v sovjetski knjižni proizvodnji zavzemajo Leninovi spisi in spisi o Leninu. Samo teh so vrgli med ruske mase nad 50 milijonov izvodov. Za tem pridejo Marxova in Engelsova dela ter dela drugih marksistov, v kolikor seveda prijaajo boljševizmu. Ogromno večino izdanj tvorijo seveda neštete propagandne brošure, ki na eni strani proslavljajo vse, kar gre boljševizmu v računo, vse drugo pa prostaško psujejo. Ne moremo se tedaj čuditi, če so ruske množice vkljub jako nizki ceni (7—8 kopejk za 1 tiskov. polo) do grla site te večno se ponavljajoče pesmi, zato je zasebnih kupcev za to književnost tudi izredno malo. Gmotna in stanovanjska beda seveda tudi ne pospešujeta zasebnega kupovanja tega političnega tiska, pač pa grede ogromne množine po ljudskih knjižnicah, šolah, klubih in drugih organizacijah, ki imajo vse namen prepeljati mase s komunističnim duhom. Celo boljševskega leposlovja se ljudstvo brani, saj tudi velika večina tega goni dan za dnem isto lajno: padee carizma in zmago revolucije. Zasebniki kupujejo še največ nabozne knjige, kolikor jih je bilo doslej sploh dobiti (sedaj je ves nabozni tisk sploh ustavljen), čeprav jim država vsiljuje od vseh strani protiverske, razen tega pa segajo v vedno večji meri tudi po onih vodilnih predvojnih ruskih pisateljih, ki so našli milost v boljševskih očeh ter niso prepovedani. Velika večina ruskega tiska ima že od nekdaj skrajno slabo zunanjo obliko, vendar so izdali boljševiki nekatera večja in važnejša dela tudi v krásni in vzorni opremljeni.

Jako pridno segajo Rusi danes tudi po oni pečici inozemskih knjig, ki so imele to srečo, da lo našle milost boljševskih cenzorjev. Najvišjo cenzuro vodi »Glasilit«. Nič se ne tiska v sovjetski Rusiji brez njegove odobritve in nobena tiskovina ne prispe v Rusijo brez njegovega dovoljenja. V tem pogledu je Rusija naravnost neprodušna zaprta pred zunanjim svetom, kajti boljševiki imajo očitno nepopisen strah pred vseni neboljševskimi nazori. V tem pogledu je silno orožje v rokah sovjetov že monopolizacija vse zunanje trgovine ter popolna denarna zapora, toda boljševikom niti to ne zadostuje. Vsaka tiskovna pošiljatelj iz inozemstva prispe najprej v »Glasilit«, kjer se skrbno pregleda. Večino stvari pošlje že ta sam nazaj ali pa kratko in malo uniči, zato se uvaža v Rusijo v glavnem le inozemsko komunistično slovstvo, razen tistega seveda, ki ga nujno potrebujejo razni sovjetski znanstveni zavodi.

Ze iz povedanega bo razviden tudi položaj časopisja v sovjetski Rusiji. O kakršnikoli svobodi časopisja tam seveda ni niti govora. Ze takoj v početku boljševskega gospodstva so bili prepovedani brez izjeme vsi nekomunistični listi in nobena stvar ni bila tako radikalno uničena, kot ravno predvojno časopisje. »Izvestija«, glasilo CIK-a, so takoj v začetku sovjetske vlade izjavila: »Mnenj odslej ne more in ne sme biti več. Uradna obvestila morajo zadostovati... Proletariat mora imeti eno samo idejo in razen te morajo vse druge molčati.« Celo delavski listi nimajo v sovjetski Rusiji prav nobene svobode. Najlepši dokaz temu je n. pr. sam Trocki, ki cela leta ni mogel nikjer objaviti niti ene vrste. Cenzura je neprimerno hujša nego je bila pod carji in neljube časnikarje izroče kratko in malo — Čeki, ki hitro obračuna z njimi. Napram vestem iz inozemstva je sovjetska Rusija zaprta tako neprodušna kot kaka izolacijska baraka in objaviti se sme samo tisto in tako, kakor je všeč oblastnikom, zato po ruskih listih kar mgoli potvorb, ne izvzemši sportnih, tehničnih, leposlovnih i. dr. listov, ki se drugod izogibajo politike. Zato so sovjetski listi tudi izredno enolični in dolgočasni ter sličejo našim uradnim listom. Večina listov je napolnjena z uradnimi odloki, sklepi in zapisniki raznih boljševskih ustanov itd. To dolgočasnost skušajo poživiti s frazastimi pretiravanji in napihnjenim besedičenjem, pri čemer so tudi laži jako priljubljeno sredstvo. Kuzmicev izrečno poudarja: »Poročevalska služba je sredstvo razrednega boja, ne pa

ogledalo za »objektivni« opis dogodkov.« Na vesti sovjetskih listov se nepristranski opazovalec ne more nikoli zanesti, kajti vse so vedno prikrojene le za propagando in kar jim ne prija, zamoče ali pa naravnost utaje. Posebno težko stališče imajo inozemski dopisniki svojih listov, ker je strogo prepovedano vsako samolastno poizvedovanje po čemerkoli. Vsi listi so preplavljeni z neznošno samohvalno in kričavim proslavljanjem najneznatnejših boljševških uspehov. Tudi polemik, ki dajejo drugemu časopisju potrebno živahnost, sovjetski listi ne poznajo, kajti te se vodijo navadno v raznih organizacijah.

Glavna sovjetska lista sta že vsa leta »Izvestija« in »Pravda«, razen teh pa izhaja seveda še cela vrsta velikih listov za posamezne stanove, kakor »Krestjanskaja Gazeta« (Kmetijski list), »Rabočaja Gazeta« (Delavski list), »Krasnaja Gazeta« (Rdeči list), »Trud« (Delo, glasilo strokovnih organizacij), »Za industrijalizacijo« (glasilo komisarjata za težko industrijo) itd. Vseh listov je izhajalo že 1928. leta 553, ki so imeli nad 8 milijonov izvodov naklade, dočim jih je izhajalo v carski Rusiji l. 1913. samo 535 v dva in pol milijona izvodih. Izza dobe načrtnega gospodarstva se je pa časopisje še neverjetno razširilo (že l. 1930. je imela SSSR samo dnevnikov 581, od teh 251 neruskih).

Prav posebno zanimivo poglavje sovjetskega časopisja je tako zvana »samokritika«, na katero se boljševiki tako radi sklicujejo, če se jim očita dušenje tiskovne svobode. Res je, kritika vseh oblasti in oblastnikov je v vseh listih dovoljena, a seveda strogo v mejah strankine discipline in kolikor gre to v račun diktatorjev. Kritizira se lahko državo, uradništvo, korupcijo itd., niti črke pa seveda ne sme nihče črtniti proti stranki, kajti to je treba vedno, povsod in brezpogojno hvalisati, kajti le njeni sklepi smejo biti izhodišče za kritiko drugih ustanov. To je ena najbolj pretkanih uvedb boljševikov, kajti z njo so si ustvarili sijajno orožje za obvladovanje ogromne države, obenem pa ustvarili neškodljiv strolovod za ljudsko nezadovoljstvo. Razni sovjetski listi so imeli že l. 1929. nad 400.000 dopisnikov iz delavskih in kmetijskih vrst prav po vseh kotih in ustanovah prostrane države in ti dopisniki so potem najsijajnejše nadzorstvo nad uradi in podjetji, organizacijami in posamezniki. Bedasti carizem se je najbolj bal tega, da ne bi prodrle vesti o raznih uradnih zlorabah v javnost, zato se je tedaj lahko brez skrbi kradlo, mnogo pametnejši sovjeti so pa hitro spoznali, da jim ravno objavljani raznih nerednosti lahko sijajno služijo pri obvladovanju in vodstvu uprave ter gospodarstva, skrbno pa seveda pazijo, da se objavljajo le take stvari in v taki obliki, da ni kakorkoli ogrožena veljava stranke. Gorje, če bi se skušal kdo dotakniti te ali pa uradnih odredb vlade. Ti dopisniki listov so za stranko in za državo prav tako važni kot Čeka, kajti ravno s pomočjo teh »Rabkorov« (delavskih dopisnikov) in »Selkorov« (kmetijskih dopisnikov) lahko stalno odkrivajo gnolobo, ki se ugnezdijo po raznih, zlasti oddaljenih uradih, podjetjih in organizacijah. Taki objavi sledi potem navadno zapor in stroga obsodba napadenega. Le redko se seveda prigodi, da se napade v listih tudi kak član stranke, kvečjemu taki, ki stoje že pred izključitvijo, ker služijo to lahko potem za opravičilo izključitve. Tako imata stranka in država od te ustanove v vsakem pogledu le korist.

Delavski in kmečki dopisniki, na katere so sovjeti tako ponosni, so v načelu gotovo zdrava ustanova, toda v boljševških rokah se je tudi ta le preveč izpremenila v ogromno mrežo denuncijantov in vohunov, a ta »samokritika« je v veliki meri sovjetom le orožje za teror, posledica je pa strašna demoralizacija javnega življenja. Po sovjetskih listih kar mgoli ovađb teh dopisnikov, kdo se je tajno cerkveno poročil, kdo je pil »vodko« (žganje) s kakim kulakom, kateri uradnik je koga nadrl, kdo uči svoje otroke moliti itd. Ni čuda, če ljudstvo te ovađbe strašno sovraži in se jih boji, ker svoj položaj le prepogosto podlo zlorablja. Nešteto jih zato pobijejo in neprestano se dogajajo atentati nanje. Oblasti jih pa seveda skrbno varujejo ter podpirajo in tako dopisništvo jo navadno natuspešnejše sredstvo za nagel napredek.

(Dalje prihodnje.)

RAZNO

Delavske plače nižajo V predlinici tekstilne tovarne Zelenka in Comp. v Marioboru se je delo že pričelo, tkalnici se pa pričelo 3. maja. Kakor smo že pri odpuštu delavstva domnevali, da se bo izvršila pri ponovnem sprejemu kaka izprememba, tako se je tudi zgodilo. Podjetje je znalo v predlinici vsem delavcem mezdo za 10 odstotkov. Povprečna mezda najboljših delavcev je bila dosedaj 3.50 Din na uro, večina je zaslužila zaradi raznih odtegljajev še dokaj manj.

Ker je brez pravega vzroka odpuštila tri delavske zaupnike, je bila uprava rudnika Trepeče kaznovana z globo 3000 Din.

Novo uredbo o zaposlitvi inozemcev v Jugoslaviji je izdalo socialno ministrstvo.

Spomenico proti oboroževanju, proti izdelovanju in trgovini orožja, ki so jo iz Anglije poslali v Zenevo, je podpisalo tudi 16 škofov.

Odgon delavcev. Nemška vlada je odredila, da se mora 60.000 nezaposlenih delavcev v Posavju preseliti v Vzhodno Prusijo in tam zaposliti. Delavci pa so s tem nezadovoljni in se hočejo priključiti na mednarodno sodišče, ki se posluje v Saarbrücknu, da reši po ljudskem glasovanju nastalo sporna vprašanja.

Rasprava o zakonski zagotovitvi cen in mezd se je pričela v švicarski skupščini. Predlog zahteva, da se ustavno in zakonito izvede boj proti zniževanju mezd, da se sklene varstvo cen, da se prezadolženim obrtnikom in kmetijskim podjetjem v svrhu razbremenitve dovoli pomoč, da se uvede zadostno zavarovanje za nezaposlene in uredi nadzorstvo nad karteli in trusti.

Po volitvah v kantonske (deželne) vlade v švicarskem Bazlu steje novi vladni svet med 7 člani štiri socialisti.

Pisarna socialistične internacionale se je preselila v belgijski Bruselj.

Umrli je češkoslovaški socialnodemokratski poslanec Rudolf Jaroš, po poklicu usnjak.

Oz je vino brez cene. V Kaliforniji leži mestec Smallfort, središče vinorodne pokrajine. Tam imajo toliko vina, da nima nobene cene — voda ali pa vino, to je tam vsemo. Tako je prišlo, da so tam nedavno odprli tri kopalnice, kjer se človek lahko okopije v vinu. Kopal traja pol ure, po kopeli pa vino izlijejo in napolnijo kopalnice z novim vinom. Te kopalnice imajo tamkajšnji zdravniki za jako zdravilne.

Jej z leseno žlico. A govori z zlatimi ustni.

DROBTINE

Kako bodo prili do premogovnika pod morjem. Ze pred šestimi leti so nameravali izvesti drzen tehnični načrt, kar so pa takrat razne okoliščine preprečile, tako, da so ga šele danes lahko spet vzele v roke. Ore za izkoriščanje premogovnega ležišča med silovitimi pečnami na dnu morja, in sicer v bližini mesta Slaham v angleški grofiji Durham. Baš zaradi te njegove lege ga do danes niso mogli spraviti v obrat. Voda vdira skozi pečevje neprestano v premogovne sklade, 4000 hl vsako minuto in boju s tem vodovjem delavci niso bili kos. Angleški bogataš, ki je posestnik tega ozemlja, je zaman pozival odlične ameriške in angleške strokovnjake, da bi mu našli kakšno uporabno metodo za dvig tega bogastva. Neli zemljemerec iz Oxforda je končno izdelal načrt, ki ga hočejo sedaj uresničiti. Način obstoji v tem, da bodo zamastili razpoke in luknje v pečevju, skozi katere vdira voda v premogovnik. To se bo zgodilo tudi z nevidnimi in nedostopnimi razpokami. Vodo, ki se pretaka v sklade črnega diamanta, bodo spremenili — v led in ta oklep jih bo ščitil pred nadaljnjo poplavo. Ze pred daljšim časom so inženjeri izvrtali 100 m globok in 20 cm širok rov. Skozi to luknjo so pogreznili v zemljo celo vrsto aparatov za umetno proizvajanje mraza. Ti aparati se po določenem času znova napolnijo s primerno kemično tekočino. Uspeh je bil dober, toda vsa naprava bo z drugimi pripravami požrla milijon funtov šterlingov. Šele tretje leto bo začel dajati premogovnik dobiček — ta pa bo znaten, kakaj v tem položaju bo premogovnik že vrzel milijon ton premoga na leto in to najmanj skozi sto let.

Boj med polipom in otrokom. Iz francoske Nice poročajo o naslednjem groznem dogodku, ki pa se je hvala Bogu srečno končal. V bližnjem kopališču Le Levandou so domači ribiči v veliki, z vodo napolnjeni posodi razstavili polipa z osmimi tipalka-

Franjo Neubauer:

V majnik

V majnik pojdem čez Hvade,
skoz zelenje host,
sred' prirode si poiščem
srečo in prostost.

Pojdem kakor jelen silen,
ki od šteje gnan
pot si pribori čez goro
in skoz gozd teman.

Stopim na planjavo širno,
kjer šumi potok,
nad menoj bo sonce jasno
in visok obok.

Kakor olno se široko
prsi mi odpro
in pomladne sveže sapa
vame se vlijo.

Pesem, ljubljena najlepša
iz mladostnih dni,
kakor struna mi srebrna
čisto zazveni.

Pesem o svobodi zlati
ti mi spet zapoj,
da še enkrat bo v življenju
krasen majnik moj!

NAZNANILA

n V soboto 25. in nedeljo 26. maja igrajo v drami Gregorinovo pasijonsko dramo »V času obiskanja«. Drama je zelo pretresljiva, v njej so prekrasni prizori, ki slikajo Jezusovo delovanje, njegovo obsojbo in smrt. Globoko zajeta snov kaže tudi splošne razmere tedanjega časa, oblast judovskih duhovnikov in težo rimskega jarma. Drama je sijajno opremljena, prizori so izredno slikoviti. V delu sodeluje 90 ljudi. Osebo jezusa predstavlja g. Gregorin, Marijo ga. Marija Vera. Izmed dam sodeluje še ga Nablocka kot Magdalena, in gđc. Slavčeva kot Mirjam. V večjih moških vlogah nastopijo gg. Levar — Pilat, Cesar — Kajfa, Potokar — Aminadab, Skrbinek — Joda, Lipah — Sadok, Planecky — Gamaliel, Jerman — Juda, Bratina — Peter, Drenovec — Petronij ter ves ostali moški ansambel. Dramo je zrežiral avtor g. Gregorin. Cene so znižane dramske.

n Družba »Otrok Brezmadežne« v Lichtenthurnovem zavodu obhaja v nedeljo 2. junija ob 3 popoldne 50 letnico svoje ustanovitve. Iskreno vabimo k tej proslavi tudi vse one članice, ki jih vsled nepoznatih naslovov ne moremo drugače obvestiti. Od 29. maja do 2. junija pa bodo v zavodu za članice duhovne vaje, kot priprava na ta spominski družbeni praznik.

n Od doma je pobegnil 15 letni fant Drago S., srednje postave, ljubeznivega obraza, debelih lic in naprej počesanih temnih las. Vleklo ga je na deželo in morda se je kje ponudil za pomagata. Izdaja se za siroto brez staršev ali pripoveduje kako drugo izmišljeno zgodbo. Govori gladko, in človek ne bi verjel, da laže. Če kdo ve za takega fanta, prosimo, da ga naznani orožnikom. S seboj je odnesel večjo vsoto denarja in neke listine. Iščejo ga že od 1. maja.

n Sv. Gregor nad Velikimi Laščami. Od 22. do 26. maja bo imela naša dekleška Marijina družba v proslavo svoje 30 letnice tridnevne duhovne vaje. Na Vnebohod ob treh popoldne bo v Domu lepa predstava: »Lurška pastirica.« Pridite!

1930 z neko življo. Moč ni bil nič presenečen, ker so ljudje o tem že dolgo šušljali v kraju, kjer učiteljuje, rekel pa je, da to ni res, dani je bilo v knjigah zapisano, da je predložil vse potrebne dokumente, ki so se glasili na njegovo ime. Ker si niso vedeli drugače pomagati, so pozvali njegovo dozdnevno ženo, ki pa svojo moža ni hotela spoznati. Res se je bila poročila pred dvema letoma, toda njen mož je bil čisto drugačen in je kmalu po poroki izgubil ter se držal ta čas menda v Kočuh. Bilo je torej jasno, da se je nekdo polastil Czuponovih listin in jih porabil za poroko. Učitelj, ki je postal tako moč brez lastne vednosti, pa je vložil ovadbo na državno pravdnikstvo.

Jeklena peresa. V srednjem veku, v katerem so zlasti po samostanih napisali nešteto debelih zvezkov v lepem rokopisu, so pisali z lepo okoličnimi gojimimi peresi. Jeklena peresa, s katerimi danes praska že vsak šolarček, pa so začeli izdelovati šele konec 17. stoletja. Znani John Byron poroča v nekem rokopisu iz l. 1723, da ima jekleno pero in da nikakor ne more dobiti novega. Nekaj let za tem pa so prodali na Angleškem iz zapuščine nekega pesnika jekleno pero, ki je bilo kupljeno na dražbi za 5 funtov šterlingov. V arhivih mesta Birminghama pa so našli zapiske, iz katerih sledi, da so še leta 1802 prodajali ducat takih peres za 30 šterlingov. Te cene so bile zato visoke, ker so takrat izdelovali jeklena peresa na roko. Prvi, ki je izumil izdelovanje peres s stroji, je bil John Mitchell, ki je začel izdelovati peresa na debelo in povzročil, da je cena dolejš dragim peresom padla. Pa tudi v starih časih so že poznali kovl-nasta pisalna peresa in v grobu, ki ga pripisujejo Aristotelu, so našli košček kovine, ki je prav tako obdelan, kakor so naša pisalna peresa. V etarih rimskih grobovih, ki so jih odkrili l. 1876 na Angleškem, so našli prav take bronzaste izdelke, ki gotovo niso služili drugemu namenu, kakor naša sedanja jeklena peresa.

Neka stara dama, ki je bila silno radovedna (kar sicer ni v navadi pri ženskah), je v pristanišču ogledovala podmorski čoln. Ko je opazila na njem tudi kanon, je dejala: »Toda, ko se potopite pod vodo, potem je ta kanon vendar zelo moker.«

Star mornar pa se je hitro odrezal: »Ne preveč, kajti tedaj dva mornarja držita de-lak nad kanonom.«

XV. velesejem v Ljubljani 1.—11. junija 1935

50% popust na železnicah, avijonih in parobrodih. Bogat razpored, resni razstavljalci, velika izbira industrijskih in obrtnih proizvodov. Najboljša priložnost za vsakega trgovca, da tu izvrši svoja naročila.

mi, tako zvanega Oktopus. To so velike morske živali, ki imajo osem ali deset nog, okrog ust pa vrsto lovk, s katerimi se primejo žrtev. Vsi ti glavonožci so roparske živali in nevarni, ker svojo žrtev s svojimi lovkami prepletajo, stisnejo in zaduše. Oktopus so ribiči ujeli v mrežo. Ta vrsta živali je tam zelo redka. Zato so jo radovedni ljudje kar drli gledat in se dretjali okrog posode z morskim vežkanom. Med njimi je bil tudi majhen petletni po-bi, ki je v svoji otroški radovednosti stegnil roko v posodo ter hotel potipati žival. Oktopus pa ga je hitro zapazil in že so njegove strašne lovke uklenile roko majhnega, jokajočega dečka. Drugi ljudje so seveda takoj priskočili na pomoč ter so hoteli deč-kovo roko rešiti iz iz smrtonosnega objema. Vlekli

so in se trudili, pa laže bi bili dečka raztrgali, kakor pa polipa risili, da bi bil izpuštil svojo žrtev. Polipove lovke so vedno bolj objemale tudi ostale dele dečkovega telesa ter ga skušale potegniti pod vodo. Zenske so vreščale, dečkova mati je omed-lela. Kar je priskočil na pomoč mlad delavec, ki je s svojim ostrim nožem začel rezati polipove lovke, kar seveda ni bilo brez nevarnosti za rešitelja. Ven-dar se je posrečilo na ta način rešiti malega dečka, ki je medtem seveda že izgubil zavest.

Poročen, ne da bi vedel. V občinski urad v Začegerszegu (Madžarska) je prišel te dni učitelj Bela Czupon in hotel vedeti, da-li ga imajo tam zapisanega kot zakonskega moža. Pogledali so v matrike in so ugotovili, da se je poročil 17. aprila

Pomnite!

1. — 11. junij
XV. Velesojem
v Ljubljani

Pregled domače produkcije

Posebne razstave:

Gasilska razstava
Modna rev. - gospodinjstvo
Salon avtomobilov
Pohištvo
Male živali

Polevna razstava na železnici, parotrodih
in avijonih. — Razstavišče obsega 40 000 m²

Trije meščani so bili v gostilni. Jeli so se pretekati, kakšne vrste žival je telica. To je neke vrste prašič, je dejal prvi. — »Kaj pa je,« je ugovarjal drugi. Telica spada med ovčje vrste. Ker se še nista zedinila, sta poklicala tretjega na pomoč. »Ti France, povej nama, ali je telica prašič ali ovca?« — »Da vama po pravici povem, jaz se prav nič ne razumem na perutninarstvo.«

Rapimo 10.000 m³ la bukovih drv

popolnoma suhih in zdravih samo cepanje od enega ali več dobaviteljev za sukcesivno dobavo od julija dalje. Ponudbe z navedbo skrajne cene na tobo ali mero franko vagon nakladalna postaja je poslali do konca maja na »Sekcijo trgovcev s kurivom«, Ljubljana, Trgovski dom.

Pri Graparjevih so dobili dvojčke in posnjeni oče je velel svojemu 7-letnemu sinu, naj nikar ne gre drugi dan v šolo, ker ga bo doma potreboval za razna opravila in naj v šoli kar pote, da je dobil dva nova brata.

Sinku se je razvedrilo lice, ker ne bo treba v šolo, a čez nekaj časa pravi: »Bom pa raje takole napravil: učitelju bom rekel, da sem dobil enega brata, in prihodnji teden bom pa spet tako povedal in bom spet en dan lahko doma ostal.«

Kmetovalci! Pustite radeč delajo v semenske svrhe, kupovali jo bomo po najvišjih dnevnih cenah

FRANC DOGAČNIK & z o. z., Ljubljana
Tyrševa (Dunajska) c. 33. Javna skladišča (Balkan)

Zdravnikova žena je planila v ordinacijsko sobo: »Ali si danes napravil neki ženski spravečo, da mora vsaj dva dni na drug zrak in opustiti vsako delo?« — »Seveda sem ji naredil tak spravečo.« — »Tako, torej, se je razkorakila zdravnikova boljša polovica, ali veš, kdo je bila ta ženska? To je bila naša kuharica in zdaj si pa sam skuhaš kosilo.«

Brinje, rozine in fige

nudi najceneje

SEVER & KOMP., Ljubljana, Gosposvetska 5

Neki samski uradnik je ves razburjen prišel v mestno pralnico: »Kako to, da meni vsako stajco, ki jo operete, računate več kot mojim tovarišim?« — »To pa zato,« je pojasnila poslovodnica, »ker na zapetja pišete s svinčnikom razne opazke, dekleta, ki perejo, se pa preveč zamudijo s tem, da prebirajo, kar je zapisano.«

★

Lona je prišla služiti v mesto in čez nekaj časa jo je prišel obiskat njen ženin iz domače vasi. Ko sta bila v najlepšem pogovoru, pride gospa v kuhinjo. »Lona, tega pa nisem mislila, da boste svojega fanta pripeljali v kuhinjo.«

Lona se je priklonila ter žarečega obraza odgovorila: »Zelo ljubeznivo od vas gospa, toda vedite, da je on z dežele in nekoliko neokreten, zato sem si mislila, da vam ne bo prav, če ga pripeljem v salon.«

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat! Din & Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov ozdravil obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Uznajarna pri Tosetu

v Kamniku posiva dotične gospodarje, kateri imajo še svinjske kože v stroju, naj jih zanesljivo tekom osemih dni dvignejo, sicer zapadejo ker se uznajarna zaradi smrti lastnika ustavi.

Kmečko dekle

srednjih let, zmogla vseh kmečkih del, dobi službo. Nazlov v upravi Domoljuba pod št. 5621

Gospodarske poslojpe

novi, krito z okeno, naprotaj. — Kozolec je z 2 okni, primerno za manjšega posestnika. — Več se poizve v občinski pisarni v St. Juriju pri Grosupljem

Betonsko železo, trboveljski cement, krovno lepenco, štokaturno trsje, pločevino, žico, mrežo za ograje, stavbno okovje orodje in vso železino ima najceneje na zalogi

Fr. Štapič,

zaloga poljedelskih strojev, nakup starega železa in drugih kovin, zaloga smodnika i. t. d. Ljubljana, Gosposvetska cesta 1.

Prodaja posestev

z vsemi gospodarskimi posloji in orodjem. Posestvo je v Velikem Gabru, ter srednje veliko in na prometnem kraju. Več se poizve pri Čebular Francu, posestnik v Vel. Gabru. p. št. Vid pri Stični.

Dekle, pridno in zdravo, vo. za vsa kmečka dela, se sprejme takoj. Zg. Biška št. 7.

Sodnik: Ali imate še kaj pripomniti, predno izrečem sodbo?

Obtoženec: »Da! Hitite, da ne zamudim kosila.«

★

Ona: »Zakaj pa si vzela zastore z oken?«
On: »Saj si rekla, da ne smem kaditi tu, sicer se bodo zastori pokvarili.«

»BOGOLJUB«

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

Za Evharistični kongres!

Nudim blago za narodne noše. Za poletje novosti za ženske in moške oblike. Največja izbira novih svilnatih ruč in šerp

JANKO ČEŠNIK

LJUBLJANA

Lingerjceva - Štiriarjceva ul.

Krojač: »Zvedel sem, da ste podedovali veliko vsoto po svojem stricu. Zato ne razumem, kako da ne poravnate računa pri meni.«

Grabnar: »Le počasi, počasi, ne maram, da bi rekli, bogastvo me je spremenilo.«

Kurja očesa

Zdravnik nam razkriva, kako se lahko obvarujemo kurjih oces.

»Ne režite nikdar kurjih oces«, svetuje dr. Catrin. »To je ovarno, ker lahko povzročijo zastrupljenje krvi. Najvarnejši in najlažji način, da se za vedno rešimo kurjih oces je ta, da dodamo vroči vodi saltrat Rodell in to v toliki količini, da bo voda po sproščeni kisiku izgledala kakor asposneto mleko in da postane mehka kakor deževnica. Ko pomučite noge v to mlečno kope, prodre kisik v lojnice in ravno tako kakor je ublažil vodo omehča tudi kurja očesa. Kurja očesa potem lahko celo izvlečete brez bolečin s koreninami vred.«

Saltrat Rodell ublaži in umiri bolečine ter nudi veliko olajšavo pri občutljivih in vnetih nogah, zdravi pa tudi ozeblin in otokline na kosteh. Po eni sami taki kopeli podobni mleku, ki ste si jo priredili zvečer, lahko jutraj že tečete, skacete, plešete in delate vse, kar se Vam ljubi.

Kurjih oces ni več, pa tudi noge niso več boleče in zatečene.

Saltrat Rodell se dobiva za nekoliko dinarjev z iznajtnostjo uspeha v lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Ko je jutraj prišel zdravnik v bolnišnico, se je eden bolnikov pritožil, rekoč: »Sinoči sem prosil strežnico, da mi prinese ogrevalno steklenico, ker sem imel mrzle noge. Pa se je obrnila in odšla.«

Zdravnik: »Niste se obrnili do prave, to je namreč glavna strežnica.«

Bolnik: »Tega pa nisem vedel, da imate posebej strežnice za noge in zopet posebne za glave.«